

Regionaal Beleidskader Jeugd Noord-Limburg 2015-2018

Regionale werkgroep jeugdzorg

9 december 2013

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
1.1.	Wat houdt de decentralisatie in?	3
1.2.	Waarom dit beleidskader?	5
1.3.	Welke stappen zijn tot nu toe bij de voorbereiding gezet?	5
1.4.	Welke andere beleidsterreinen hangen samen met het jeugdbeleid?	5
1.5.	Wie zijn betrokken bij het beleidskader?	6
1.6.	Geldigheidsduur van het beleidskader en relatie met uitvoeringsplan	6
2.	Situatie in Noord-Limburg voor de decentralisaties.....	7
2.1.	Welke vormen van jeugdhulp onderscheiden we?	7
2.2.	Hoeveel jongeren zijn er in onze gemeenten?	10
2.3.	Hoeveel jongeren maakten in 2010/2011 gebruik van jeugdhulp?	10
2.4.	Welk beeld heeft de gemeente van de samenhang tussen verschillende type problemen?	10
2.5.	Welke doelgroepen onderscheidt de gemeente?	11
2.6.	Welke knelpunten deden zich in het verleden voor bij het ondersteunen van onze jongeren?	11
2.7.	Wat willen ouders en jeugdigen?.....	11
3.	Wat willen we bereiken?	12
3.1.	Onze visie	12
3.2.	Onze uitgangspunten.....	13
3.3.	Transformeren kost tijd	13
4.	Basiselementen jeugdstelsel	14
4.2	De (pedagogische) basisvoorzieningen.....	15
4.2.1.	Huisarts, jeugdarts en kinderarts.....	15
4.3	Gezinscoaches	16
4.4	Specialistische jeugdhulp en hulp in het gedwongen kader	17
4.5	Rol van de gemeente.....	17
4.6	Welke ondersteuning is vrij toegankelijk?.....	18
4.7	Welke keuzevrijheid is er?	18
5.	Specifieke onderdelen	19
5.1	Cliëntenparticipatie	19
5.2	Vertrouwenspersoon.....	19
5.3	Crisisdienst	19
5.4	AMHK: Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling	20
5.5	Raad voor de Kinderbescherming (RvdK).....	20
5.6	Gedwongen kader: Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	21
5.7	Pleegzorg.....	21
5.8	Veiligheidshuis Noord-Limburg.....	21
5.9	Aansluiting Crisisdienst, AMHK, Veiligheidshuis, RvdK en gedwongen kader	22
6.	Andere decentralisaties en passend onderwijs	23
6.1	Integrale benadering in samenhang met andere decentralisaties	23
6.2	Passend onderwijs.....	23
7.	Wat doen we lokaal, wat regionaal, wat landelijk	24
7.1	Wat gaan we gezamenlijk doen?.....	24
7.2	Hoe gaan we dat doen?	26
8.	Overgangssituatie	26
9.	Kwaliteitscriteria	26
10.	Welke middelen en hoe in te zetten	27
11.	Monitoring en verantwoording	28
12.	Communicatie.....	28

1. Inleiding

In 1995 is het VN-verdrag inzake de rechten van het kind (Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind - IVRK) voor Nederland in werking getreden. Het verdrag is onder meer gebaseerd op de gedachte dat kinderen gezond en veilig moeten kunnen opgroeien, dat zij op grond van lichamelijke en geestelijke onrijpheid bijzondere bescherming en zorg nodig hebben, met inbegrip van geëigende wettelijke bescherming, zowel vóór als na de geboorte en dat kinderen volledig dienen te worden voorbereid op het leiden van een zelfstandig leven in de samenleving.

Op basis van het IVRK omschrijft het kabinet in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel voor de nieuwe Jeugdwet de inzet op het gebied van jeugd als volgt:

“Alle kinderen moeten gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen participeren in de samenleving. Ouders zijn hiervoor eerst verantwoordelijk. De overheid komt in beeld als dit niet vanzelf gaat. Dan moet het jeugdstelsel snel, goed en op maat functioneren.”

In het algemeen gaat het heel goed met de Nederlandse jeugd: Nederlandse kinderen zijn de gelukkigste van Europa en zelfs de gelukkigste van alle kinderen in de ontwikkelde wereld (Unicef). Ook uit het Trendrapport 2010 op basis van de Landelijke Jeugdmonitor (CBS) blijkt dat het steeds beter gaat met de Nederlandse jeugd. Op alle indicatoren voor gezondheid en welbevinden is een verbetering waarneembaar. De levensverwachting is sterk toegenomen en jongeren zijn positief over hun gezondheid.

Ook in het onderwijs gaat het goed. Jongeren gaan langer naar school en halen steeds vaker een startkwalificatie. De meeste jongeren vinden na het verlaten van het onderwijs een baan. Landelijk gezien zijn er echter ook zorgpunten. Zo groeit het beroep op de jeugdzorg (verdubbeling in vijf jaar tijd) en zijn er meer meldingen van kindermishandeling. Ook worden vaker kinderen onder toezicht of uit huis geplaatst. In de afgelopen jaren is herhaaldelijk geconstateerd dat het huidige Nederlandse jeugdstelsel belangrijke tekortkomingen laat zien. In reactie hierop is in de regeerakkoorden van de kabinetten Rutte I en Rutte II een stelselwijziging jeugd aangekondigd. Deze stelselwijziging moet bijdragen aan de ambitie om een verschuiving van zware zorg naar lichte ondersteuning te realiseren (inhoudelijke transformatie). De kern van de stelselwijziging is dat één bestuurslaag, de gemeenten, verantwoordelijk wordt voor alle ondersteuning aan en zorg voor de jeugd (transitie van taken, middelen en verantwoordelijkheden). De transitie van rijk en provincie vindt plaats op 1 januari 2015. De gemeenten hebben tot die datum de tijd om zich voor te bereiden op de transitie en zoveel mogelijk al vorm te geven aan de inhoudelijke transformatie. De transformatie zal voor een belangrijk deel ook vanaf 2015 zijn beslag moeten krijgen en is in feite een blijvende opgave voor de gemeenten.

In dit eerste hoofdstuk beschrijven we onder meer welke doelen met de stelselwijziging worden beoogd, wat het beleidskader behelst, welke stappen tot nu toe zijn gezet in de voorbereiding, met welke andere beleidsterreinen er samenhang is, wie betrokken zijn geweest bij de totstandkoming ervan en wat de geldigheidsduur van het beleidskader is.

1.1. Wat houdt de decentralisatie in?

De volgende voorzieningen worden gedecentraliseerd naar gemeenten: de provinciale (geïndiceerde) jeugdzorg, de gesloten jeugdzorg, de geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (jeugd-GGZ), de zorg voor jeugdigen met een verstandelijke beperking (jeugd-VB), de begeleiding van jeugdigen, vervoer bij begeleiding van jeugdigen, kortdurend verblijf ten behoeve van jeugdigen, ggz in het kader van het jeugdstrafrecht (forensische zorg) en de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en van jeugdreclassering. Dit is schematisch weergegeven in figuur 1 (Memorie van Toelichting Jeugdwet versie 27 juni 2013).

Figuur 1

Met deze decentralisatie worden gemeenten niet alleen verantwoordelijk voor het organiseren van de jeugdhulp voor de burger, maar ook voor de afstemming met onderwijsgerelateerde zorg en justitiële zorg. Daarbij is de opgave om de preventieve kant zó te organiseren dat de vraag naar specialistische (dure) zorg waar mogelijk afneemt. Tegelijk moet in sommige gevallen juist wel en soms wellicht zelfs eerder in de levensloop van kinderen direct specialistische zorg worden ingezet om afglijden van deze kinderen te voorkomen. Uitgangspunt is dus dat lichte zorg ingezet wordt waar mogelijk en waar deze volstaat en specialistische (dure) zorg waar nodig. Naast vrijwillige hulp en ondersteuning, worden gemeenten ook verantwoordelijk voor zorg in het gedwongen kader (jeugdbescherming en jeugdreclassering). Hier geldt een vergelijkbaar uitgangspunt: lichte ondersteuning waar dit volstaat en dwang (of zware / intensieve zorg) waar dat nodig is. In zowel het vrijwillige als het gedwongen kader gaat het er om dat de eigen kracht van jeugdigen, ouders¹ en hun sociale omgeving waar mogelijk wordt ingezet naast professionele ondersteuning.

De decentralisatie betreft dus zowel een transitie (verschuiving van bestuurlijke verantwoordelijkheden en financiering) als een transformatie (verandering op zorginhoudelijk gebied). De transformatie betekent een omslag naar:

1. meer preventie en uitgaan van eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden (eigen kracht) van jeugdigen en hun ouders, met inzet van hun sociale netwerk;
2. de-medicaliseren, ontzorgen en normaliseren door onder meer het opvoedkundig klimaat te versterken in gezinnen, wijken, scholen en in voorzieningen als kinderopvang en peuterspeelzalen; werken aan het herstel van het gewone leven;
3. eerder de juiste hulp op maat bieden om het beroep op gespecialiseerde hulp te verminderen;
4. integrale hulp aan gezinnen volgens het uitgangspunt 'één gezin, één plan, één regisseur'; door ontschotting van budgetten ontstaan meer mogelijkheden voor betere samenwerking en innovaties in ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en gezinnen;
5. meer ruimte voor professionals om de juiste hulp te bieden door vermindering van regeldruk: betrokken professionals weten de sociale netwerken in de omgeving van het gezin in te schakelen en kunnen samenwerken met vrijwilligers en familieleden en weten hun kracht te benutten.

Gemeenten hebben met de decentralisatie van de jeugdzorg een unieke kans om tot een daadwerkelijke transformatie van de jeugdzorg te komen. Dat vereist een duidelijke visie én een andere rol van de gemeenten (opdrachtgever van aanbieders van jeugdzorg). Het vraagt ook om lef en vasthoudendheid om in het belang van onze jeugdigen buiten gebaande paden te gaan en de ruimte te nemen die de wettelijke kaders bieden. En het vraagt om realiteitszin omdat ook gemeenten geen garanties kunnen geven dat er met jeugdigen en gezinnen niets meer misgaat.

¹ Als in dit beleidskader gesproken wordt over ouders bedoelen we steeds ook de verzorgers van kinderen.

1.2. Waarom dit beleidskader?

Op 1 januari 2015 worden gemeenten verantwoordelijk voor alle ondersteuning, hulp en zorg voor jeugd en ouders. Alhoewel financiële overwegingen niet de aanleiding zijn voor de stelselwijziging is het goed om op te merken dat de decentralisatie van taken naar de gemeenten gepaard gaat met een oplopende, structurele taakstelling tot 15% (€ 450 miljoen op het landelijke jeugdzorgbudget). Gemeenten staan dus voor de opgave om betere, op maat gemaakte ondersteuning en zorg te leveren met minder middelen.

Gemeenten zijn verplicht om in 2014 een beleidsplan vast te stellen, waarin zij op hoofdlijnen uiteenzetten hoe zij de ondersteuning en zorg voor hun inwoners zullen realiseren. Gemeenten moeten hierin hun beleid inzake preventie en jeugdhulp en de uitvoering van jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering periodiek in samenhang vastleggen. Het nu voorliggend beleidskader Jeugdzorg Noord-Limburg 2015-2018 is een regionaal beleidskader en bevat het door de regiogemeenten gezamenlijk uitgewerkte beleid. Met dit beleidskader geven we aan hoe we invulling zullen geven aan de ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en gezinnen, welke resultaten we willen bereiken en hoe we dat realiseren. Ook gaan we in op zaken als organisatie, uitvoering, kwaliteit, overgangsbepalingen, budgetten, regionale samenwerking, monitoring en communicatie. De aansluiting met de lokale structuur per gemeente is geen onderdeel van dit beleidskader. Die aansluiting komt terug in de jaarlijkse uitvoeringsplannen (zie paragraaf 1.6). Het beleidskader geeft samen met de uitvoeringsplannen het totaalbeeld van de inrichting van het nieuwe jeugdstelsel.

1.3. Welke stappen zijn tot nu toe bij de voorbereiding gezet?

Regionaal

In de regio Noord-Limburg zijn de acht gemeenten gezamenlijk aan de slag gegaan om de decentralisatie Jeugdzorg vorm te geven. Er is een regionale werkgroep opgericht vanuit alle gemeenten in de regio Noord-Limburg. De gemeente Mook en Middelaar heeft met betrekking tot de veranderingen in het sociaal domein ervoor gekozen om aan te sluiten bij de regio Arnhem/Nijmegen aangezien hun burgers daar meer op gericht zijn. De gemeente Mook en Middelaar valt om deze reden buiten dit regionaal beleidskader. Als in dit document gesproken wordt over de gemeenten in Noord-Limburg gaat het om de gemeenten: Bergen, Beesel, Gennep, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo en Venray.

De regionale werkgroep werkt onder regie van een regionaal bestuurlijk overleg over de 3 decentralisaties. Ook is er een regionale regiegroep actief die bestaat uit ambtelijke trekkers van de decentralisaties. De Provincie Limburg is nauw betrokken bij het proces en maakt deel uit van de werkgroep. Rondom belangrijke thema's zijn sub-werkgroepen ingericht die voorwerk doen voor de werkgroep Jeugdzorg. Regelmatig wordt er rondom verschillende thema's overleg gevoerd met financiers, cliënten en aanbieders van jeugdzorg. In 2011 heeft de regio de *startnotitie zorg voor de jeugd in Noord-Limburg* vastgesteld. In 2012 is vervolgens een *plan van aanpak regio Noord-Limburg* vastgesteld met daarin onze regionale visie op de jeugdzorg. Op basis hiervan is verder gewerkt aan het nu voorliggende beleidskader.

Lokaal

Lokaal werken gemeenten aan de inbedding van de nieuwe taken op het gebied van de jeugdzorg in hun eigen gemeente. Ze doen dat zoveel mogelijk binnen dezelfde kaders (onder meer dit beleidskader) of vanuit dezelfde werkwijze, bijvoorbeeld met betrekking tot de gezinscoaches².

1.4. Welke andere beleidsterreinen hangen samen met het jeugdbeleid?

Behalve betere samenwerking en ontschotting van budgetten *binnen* de jeugdzorg is het ook belangrijk om goede verbindingen te leggen met andere beleidsterreinen: maatschappelijke ondersteuning, onderwijs, zorg, welzijn, werk, integrale veiligheid en wonen.

² Zie hiervoor de regionale kapstok pilot generalisten in de bijlagen.

De veranderingen in het sociale domein zijn immers breder dan alleen jeugdzorg en vertonen veel samenhang:

- De gedachten en doelen achter deze veranderingen zijn grotendeels dezelfde;
- Er is een overlap in de doelgroepen en het gaat vaak om een stapeling van problemen (meervoudige problemen op verschillende levensterreinen), waardoor afstemming, intersectorale samenwerking en regie nodig zijn;
- De rol van de gemeente verandert;
- Regionale samenwerking is gewenst of vereist;
- De veranderingen vragen het nodige van onze inwoners: (meer) verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf, zelf sturing geven aan zijn/haar leven waar dat kan en anderen een handje helpen waar dat mogelijk is;
- Gemeenten gaan integraal werken door de sociale context van een persoon en/of gezin mee te nemen en te werken met de methodiek van vraagverheldering en 1Gezin, 1Plan, 1Regisseur (1G,1P,1R).

In hoofdstuk 6 gaan we hier verder op in.

1.5. Wie zijn betrokken bij het beleidskader?

Bij de voorbereiding op de decentralisatie van de jeugdzorg hebben de gemeenten in Noord-Limburg gezamenlijk en afzonderlijk veelvuldig overleg gehad met tal van regionale en lokale partijen. Het gaat onder meer om:

- huidige cliënten van jeugdzorg (ouders en jongeren);
- huidige regionale en lokale aanbieders van ondersteuning, hulp of zorg;
- huidige financiers (provincie Limburg, zorgkantoren, zorgverzekeraars);
- het onderwijs (samenwerkingsverbanden passend onderwijs PO en VO Noord-Limburg en onderwijsbesturen);
- Raad voor de Kinderbescherming;
- Politie;
- Veiligheidshuis;
- Andere gemeenten in Midden en Zuid-Limburg.

Vanaf 2015 zullen wij deze partners blijven betrekken bij de verdere uitwerking van de jeugdzorg.

1.6. Geldigheidsduur van het beleidskader en relatie met uitvoeringsplan

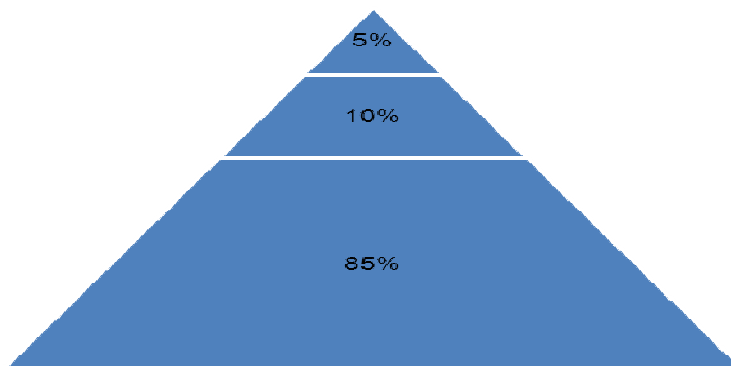
De gemeenten hebben er voor gekozen om één regionaal beleidskader jeugdzorg voor Noord-Limburg op te stellen. Dat betekent dat het beleidskader voor alle gemeenten geldt en dat het geen lokale elementen bevat. De aansluiting met de lokale situatie beschrijft elke gemeente in het uitvoeringsplan 2015 dat uiterlijk in oktober 2014 samen met de benodigde verordening(en) zal worden vastgesteld. Het beleidskader geeft de hoofdlijnen weer voor de periode 2015 – 2018 en geldt dus in principe voor een periode van vier jaar. In het jaarlijkse uitvoeringsplan worden per gemeente in meer detail keuzes, uitwerkingen en afspraken vastgelegd. Het uitvoeringsplan biedt de gelegenheid om jaarlijks, binnen de hoofdlijnen van het beleidskader, bij te sturen en aanpassingen door te voeren. Ook als het gaat om de inkoop van jeugdzorg en contracten met aanbieders willen we kunnen bijsturen en aanpassen als dat nodig is (bijvoorbeeld het contracteren van nieuwe aanbieders). Het vierjaarlijkse beleidskader biedt dus de basis, de hoofdlijnen, de richting waar we naar toe willen en de resultaten die we willen bereiken. Maar het moet ook de flexibiliteit bieden om te kunnen bijsturen zonder dat het beleidskader zelf steeds tussentijds moet worden aangepast. In principe moet het eerstvolgende beleidskader (voor de periode 2019 – 2022) in 2018 worden vastgesteld, tenzij landelijke, regionale en/of lokale ontwikkelingen aanleiding geven tot een tussentijdse herziening van de kaders en hoofdlijnen van dit beleidskader.

2. Situatie in Noord-Limburg voor de decentralisaties

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de situatie van jeugdigen in Noord-Limburg voor de decentralisaties. Door het complexe geheel van eerste- en tweedelijns voorzieningen, die momenteel gefinancierd worden vanuit de AWBZ en door de provincie Limburg, is het lastig om een goed totaalbeeld te krijgen. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), de provincie Limburg en het rijk hebben cijfers ter beschikking gesteld om een zo goed mogelijk beeld te kunnen geven. Deze bronnen zijn gebruikt. Daarnaast zijn er vragenlijsten uitgezet bij diverse jeugdzorgaanbieders. Het beeld is nog niet helemaal compleet en is niet statisch, maar paragraaf 2.3 geeft een goede indicatie van de aard en omvang van de doelgroep. Als er nieuwe cijfers beschikbaar komen, zullen we ons beeld bijstellen. De uitgebreide resultaten van deze inventarisatie kunt u terugvinden in de bijlagen 'Rapportage Feiten en Cijfers Noord-Limburg' en het 'Regionaal Transitiearrangement Jeugd' bij dit beleidskader.

Bij de overgrote meerderheid van de gezinnen groeien de kinderen zonder problemen op en is er sprake van geen of enkelvoudige vragen. Ongeveer 85% van de mensen ziet hun vragen voldoende beantwoord in hun persoonlijke kring of in contact met het consultatiebureau, Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), school, etc. Circa 10% heeft genoeg aan kortdurende ondersteuning met een andere professional zoals pedagoog, huisarts, maatschappelijk werker, etc. Het is een relatief kleine groep (circa 5%) waar complexe(re) problematiek speelt. Onderstaande piramide geeft op basis van landelijke gemiddelden de vraag naar jeugdhulp weer.

Figuur 2: Piramide van de zorgzwaarte

2.1. Welke vormen van jeugdhulp onderscheiden we?

Op dit moment heeft de gemeente al een verantwoordelijkheid op het gebied van ondersteuningsvragen in het kader van opgroeien en opvoeden (Wmo prestatieveld 2 en de Wet publieke gezondheid). Denk daarbij bijvoorbeeld aan het jongerenwerk, het CJG en de jeugdgezondheidszorg (JGZ). Het gaat dan om informatie en advies, lichte ondersteuning en algemene preventie van problemen bij jeugdigen. Daar gaan we in dit hoofdstuk niet op in. De cijfers die in dit hoofdstuk worden gepresenteerd hebben betrekking op jeugdhulp die wordt gedecentraliseerd. Daarbij onderscheiden we de volgende vormen van jeugdzorg.

Figuur 3: vormen jeugdzorg

Specialistische jeugd- en opvoedhulp (provinciale jeugdzorg)

Specialistische jeugd- en opvoedhulp wordt geboden door diverse instellingen, zoals Mutsaersstichting, Rubicon en Xonar. De hulp wordt tot 1 januari 2015 geboden na een indicatie van Bureau Jeugdzorg. Deze jeugd- en opvoedhulp bestaat uit ambulante hulp, daghulp, pleegzorg en 24-uurs hulp.

Jeugdreclassering

Deze maatregel kan worden uitgesproken door de Officier van Justitie of de kinderrechter na onafhankelijk strafadvies van de Raad voor de Kinderbescherming. Deze maatregel kan worden opgelegd als een jongere tussen de 12 en 18 jaar in aanraking is gekomen met politie voor een strafbaar feit (veroordeeld of verdacht). Een maatregel kan ook in het vrijwillig kader worden uitgevoerd als de verdachte bekend en instemt met de maatregel. Deze jeugdreclasseringsmaatregel is de Toezicht en Begeleiding en wordt op advies van de Raad in specifieke gevallen afgegeven voorafgaand aan de zitting of tijdens de uitvoering van de taakstraf die begeleid wordt door de coördinator taakstraffen van de Raad voor de Kinderbescherming. De bedoeling van de maatregel is dat de jongere zo snel mogelijk terug kan keren naar een leven zonder criminaliteit. Hiervoor wordt de jongere intensief begeleid. De maatregel wordt uitgevoerd door gecertificeerde instellingen (nu Bureau Jeugdzorg (BJZ) en William Schrikker Groep). Een aparte categorie wordt gevormd door jongeren die vanwege schoolverzuim jeugdreclassering opgelegd krijgen. Dit verloopt dan via de kinderrechter. Met het adolescentenstrafrecht wordt het mogelijk om jeugdigen en jongvolwassenen van 15 tot 23 jaar flexibel te straffen, waardoor het onder andere mogelijk wordt om jongeren tot 18 jaar volwassenreclassering op te leggen en jongeren van 18 tot 23 jaar jeugdreclassering. Naast een jeugdreclasseringsmaatregel kan een jongere ook een straf opgelegd krijgen, zoals een werkstraf, een erkende gedragsinterventie (leerstraf), (voorwaardelijke) jeugddetentie of een geldboete. Ook is een combinatie van deze straffen mogelijk. Daarnaast kan het ook zo zijn dat het strafonderzoek wordt afgerond zonder straf. In 2012 zijn er in onze regio 2908 jeugdige verdachten geregistreerd tot 21 jaar en 278 strafonderzoeken uitgevoerd (jeugdmonitor).

Jeugdbescherming

Jeugdbescherming is een maatregel die wordt uitgesproken door de kinderrechter na onafhankelijk onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming. De maatregel is ter bescherming van het (ongeboren) kind en wordt opgelegd als er ernstige risico's bestaan voor de veilige en gezonde ontwikkeling van het kind in de thuissituatie of bij het ontbreken of het niet adequaat uitoefenen van het ouderlijk gezag en/of wanneer vrijwillige hulpverlening ontoereikend is of wordt geacht. Met deze maatregel kan er hulp in een gedwongen

kader worden opgelegd aan het kind en opvoeders. Gecertificeerde instellingen voeren de maatregel uit. In tabel 2 is het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen per gemeente opgenomen.

Er zijn diverse jeugdbeschermingsmaatregelen die de rechter kan opleggen: een (voorlopige) ondertoezichtstelling (OTS) (komt veruit het meest voor), ontzetting uit de ouderlijke macht, ontheffing uit de ouderlijke macht. Daarnaast is er ook een mogelijkheid voor voorlopige voogdij. Bij ontzetting uit de ouderlijke macht en ontheffing uit de ouderlijke macht zal een natuurlijk persoon in de omgeving van het kind, BJJ of de William Schrikker Groep de voogdijmaatregel uitvoeren en zal het kind geplaatst worden in een pleeggezin (kan ook een pleeggezin uit het eigen sociale netwerk zijn) of in een tehuis. Er is ook sprake van een voogdijmaatregel indien er niet wordt voorzien in het juridisch gezag, bijvoorbeeld indien ouders overleden zijn of niet beschikbaar zijn vanwege detentie. De kinderrechter kan dan eventueel een tijdelijke ontheffing of ontzetting uitspreken.

AMK: Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

Het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) geeft advies aan burgers en professionals die vragen hebben over (mogelijke) gevallen van kindermishandeling. Het AMK neemt ook meldingen van burgers en professionals over (mogelijke) kindermishandeling in behandeling en voert dan een onderzoek uit naar de meldingen. Wanneer uit een melding blijkt dat er sprake is van een zorgelijke opvoedingssituatie waarbij de ontwikkeling van het kind bedreigd wordt, probeert het AMK de ouders door te verwijzen naar de hulpverlening. Indien nodig kan het AMK de Raad voor de Kinderbescherming consulteren en/of om een onderzoek naar de opvoedingssituatie verzoeken.

In de Jeugdwet is opgenomen dat het AMK en het meldpunt Huiselijk Geweld samengaan. Dat betekent dat de taken van het AMK per 1 januari 2015 overgaan naar het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en Huiselijk Geweld (AMHK). Het AMHK komt onder de Wmo te vallen.

Jeugd GGZ: Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg

Sommige jongeren hebben psychische problemen. Deze kunnen in aard en ernst variëren. Daarvoor is gespecialiseerde hulp beschikbaar in verschillende vormen. De feiten en cijfers rond jeugd-GGZ zijn lastig in kaart te brengen. Dit is te wijten aan de verschillende financieringsstromen voor de verschillende soorten hulp. Een deel hiervan wordt momenteel gefinancierd vanuit de zorgverzekeringswet, een ander deel vanuit de AWBZ.

We weten hoeveel indicaties er vanuit de AWBZ zijn geweest voor jongeren in Noord-Limburg. In 2012 heeft BJJ 699 indicaties afgegeven voor jeugd-GGZ aan jongeren in Noord-Limburg. In werkelijkheid zijn er veel meer jongeren die gebruik maken van jeugd-GGZ. Jongeren kunnen namelijk ook doorverwezen worden door bijvoorbeeld de huisarts, de jeugdarts of de kinderarts. Ook heeft het CBS cijfers verzameld over het zorggebruik in de jeugd GGZ in 2010 (zie tabel 2). Dit betreft echter alleen het deel dat gefinancierd wordt uit de Zorgverzekeringswet. Volgens landelijk onderzoek is dit wel 90% van het totale zorggebruik in de jeugd GGZ. In Noord-Limburg wordt de Jeugd-GGZ aangeboden door de Mutsaersstichting, Buro van Roosmalen, Vincent van Gogh, Mondriaan en Riagg, maar ook door kleine, particuliere (vrijgevestigde) aanbieders.

Jeugd VB: Jeugd met een Verstandelijke Beperking

De cijfers met betrekking tot jeugdigen met een verstandelijke beperking zijn lastig in kaart te brengen. De zorg voor jeugd VB wordt gefinancierd vanuit de AWBZ en wordt geïndiceerd door het CIZ. In 2012 zijn er in onze regio 430 indicaties afgegeven voor de extramurale jeugd VB zorg. Aangezien een groot deel (ongeveer 50%) van deze zorg wordt ingekocht met een persoonsgebonden budget (PGB) is het niet haalbaar om de indicaties te matchen met het zorgaanbod van onderstaande aanbieders. Een groot deel wordt immers bij (kleinere) PGB organisaties afgenomen. Ook zal een deel van de indicaties niet verzilverd (afgenomen) worden. De grotere organisaties die hulp bieden aan deze doelgroep in onze regio zijn onder andere Daelzicht, Kleur, (Dichterbij), William Schrikker Groep, Persoonlijk Gespecialiseerde Zorgverlening, Koraalgroep/Gastenhof en PSW. Daarnaast biedt MEE een preventief ondersteuningsaanbod dat toegankelijk is zonder indicatiestelling.

2.2. Hoeveel jongeren zijn er in onze gemeenten?

Tabel 1 geeft weer hoeveel jongeren t/m 17 jaar woonachtig zijn in de gemeenten in Noord-Limburg op de peildata 1 januari 2010, 2011, 2012 en 2013. Het totaal aantal jongeren is tussen 1 januari 2010 en 1 januari 2013 met ongeveer 5% gedaald. De verwachting is dat deze trend de komende jaren doorzet.

Tabel 1: Overzicht aantal jongeren (CBS Statline)

Gemeente	2010	2011	2012	2013
Beesel	2900	2848	2760	2741
Bergen	2784	2691	2631	2570
Gennep	3499	3545	3497	3478
Horst a/d Maas	9287	9212	9045	8833
Peel en Maas	9298	9213	8949	8764
Venlo	19.847	19.441	19.267	18.989
Venray	9391	9266	9146	9045
Totaal	57.006	56.216	55.295	54.420

Bron: CBS Statline.

2.3. Hoeveel jongeren maakten in 2010/2011 gebruik van jeugdhulp?

In tabel 2 vindt u de totaalgegevens over het gebruik van jeugdzorg in de regio Noord-Limburg volgens CBS cijfers. Deze cijfers zijn gecreëerd vanuit financieringsstromen. In de uitvraag die in Noord-Limburg gedaan is onder jeugdzorgaanbieders zijn we uitgegaan van 'gebruikscijfers' vanuit de grootste aanbieders. Aanbieders hadden veel moeite om deze gegevens aan te leveren. Hierdoor is een compleet beeld vanuit de aanbodkant niet mogelijk gebleken. In het rapport 'Feiten en Cijfers' en het 'Regionaal Transitie-Arrangement' die als bijlagen aan dit beleidskader zijn toegevoegd kunt u specifiekere informatie vinden.

Tabel 2: Jeugdzorggebruik in Noord-Limburg in 2010/2011

	Beesel	Bergen	Gennep	Horst a/d maas	Peel&Maas	Venlo	Venray	Totaal
Jeugd en Opvoedhulp in 2011								
Ambulant	30	15	20	30	65	255	30	445
Verblijf deeltijd/voltd	10	5	15	25	15	65	25	160
Pleegzorg	15	5	10	40	15	140	45	270
Jeugdbescherming	50	20	35	85	90	410	160	850
Jeugdreclassering	15	5	15	30	35	140	70	310
Gesloten Jeugdzorg	0	0	0	5	10	25	10	50
Totaal	120	50	95	215	230	1035	340	2085
Jeugd GGZ in 2010								
1e lijn	15	20	60	60	130	145	130	600
2e lijn zonder verblijf	140	165	245	500	405	1120	495	3145
2e lijn met verblijf	0	5	0	15	10	30	15	75
Totaal	155	190	305	575	545	1295	640	3820
Jeugd VB in 2011								
Zonder verblijf	80	75	85	205	200	410	205	1290
Met verblijf	5	0	5	25	10	65	15	125
Totaal	85	75	90	230	210	475	220	1430

Bron: CBS cijfers

2.4. Welk beeld heeft de gemeente van de samenhang tussen verschillende type problemen?

Tijdens het onderzoek in het kader van de rapportage 'Feiten en Cijfers' werd bevestigd dat de cliënten in de jeugdzorg zelden maar één soort hulp ontvangen. Gebleken is dat in veel gevallen waar zwaardere zorg ingezet wordt, er sprake is van meervoudige vragen en problematieken. Dat betekent dat ook verschillende hulpvormen worden ingezet. De zorg voor de jeugd moet in een groter verband worden geplaatst en integraal worden bekeken en aangepakt. Problematiek bij jeugdigen moet in relatie worden gezien met eventuele vragen of problemen binnen het hele gezin.

Aanbieders geven verder aan dat het vaak gaat om problemen in de opvoeding en niet altijd om problemen van de jongere zelf. In veel gevallen is het ook een combinatie van beide, waarbij de hulpvraag in eerste instantie van ouders komt. Tevens melden aanbieders dat scheidingsproblematiek vaak een rol speelt bij kinderen die in de jeugdhulpverlening terecht komen.

2.5. Welke doelgroepen onderscheidt de gemeente?

Als we het hebben over jeugd dan bedoelen we kinderen in de leeftijd van min negen maanden (ongeboren kinderen) tot 23 jaar.³ We willen dat vanaf 2015 anders wordt gewerkt dan nu het geval is. Dat hoort bij de beoogde transformatie. We willen geen doelgroepgericht aanbod, geen schotten, niet medicaliseren. Dit betekent dat we als gemeenten juist géén doelgroepen willen onderscheiden, maar maatwerk willen leveren waarbij zo integraal mogelijk gewerkt wordt en over de grenzen van de eigen terreinen gekeken wordt naar alle leefgebieden. Een vraag van het ene gezin lijkt misschien op die van een ander gezin, maar de ondersteuning kan er in de praktijk heel anders uitzien. We vinden het belangrijk om daar samen met het gezin een zo goed mogelijke inschatting van te maken en op basis daarvan maatwerk te leveren. Maatwerk betekent in dit geval ook de inzet van de juiste expertise.

2.6. Welke knelpunten deden zich in het verleden voor bij het ondersteunen van onze jongeren?

De problemen van het huidige jeugdstelsel zijn onder meer:

- Accent op problemen in plaats van aandacht voor het gewone opgroeien en opvoeden;
- Versnippering en gebrek aan samenwerking in plaats van integrale aanpak;
- 'Doorschuif-mechanisme' domineert: er wordt voortdurend 'geschoven' met kinderen en jongeren. De procedures zijn lang en ingewikkeld, zonder dat er snel passende hulp is;
- Onbeheersbaarheid: stijgend zorggebruik specialistische hulp als gevolg van gebrek aan preventie en eerstelijns hulp, de versnippering en het 'doorschuifmechanisme' in de sector;
- Een wirwar van regelgeving door de grote controle op de jeugdzorg en het feit dat vaak nieuwe eisen/voorwaarden zijn gesteld.

Kortom, de huidige organisatie van de jeugdzorg leidt toe naar gespecialiseerde (en dure) jeugdzorg.

Gezinnen worden (in het algemeen) onvoldoende versterkt in hun eigen kracht. Het resultaat is dat kinderen en gezinnen niet tijdig en niet de juiste hulp krijgen. Hierdoor stijgen de kosten en wordt de zorg voor de jeugd onbetaalbaar. Daarnaast wordt er nog te weinig integraal naar problemen gekeken.

2.7. Wat willen ouders en jeugdigen?

Bij het inventariseren van knelpunten in het oude jeugdstelsel hebben we nadrukkelijk de mening van opvoeders en jeugdigen gevraagd. We hebben een aantal bijeenkomsten gehouden om met opvoeders en jeugdigen te praten over hun ervaringen met de jeugdzorg. Ouders en jeugdigen hebben gemeenten veel tips gegeven over hoe om te gaan met de decentralisatie van de jeugdzorg. Zo geven zij aan het belangrijk te vinden dat er voldoende *deskundigheid* over het onderwerp is bij de gemeente. Gemeenten moeten zich goed verdiepen in de jeugdzorg en ook experts en ervaringsdeskundigen bevragen. Structuren moeten helder worden, zodat deze duidelijk zijn voor zowel jeugdhulpverleners als ouders en jongeren. Hierbij is het van belang dat de *toegang zo simpel mogelijk* wordt gehouden en dat er *vraaggericht* gewerkt wordt. Ook *keuzevrijheid* wordt genoemd als een belangrijk aandachtspunt. Niet geld moet centraal staan, maar wat een gezin nodig heeft. Daarbij mag het niet uitmaken in welke gemeente een gezin woont. Ook wordt vermeld dat *preventie* erg belangrijk is. Men geeft aan graag te zien dat *kwaliteit aan de voorkant* wordt geplaatst, waar dit nu aan de achterkant zit. Een ander belangrijk punt is dat hulp niet moeten stoppen op de achttiende verjaardag van een jongere. Momenteel gebeurt dat wel regelmatig. Ouders willen waar dat kan graag *zelf de regie in handen houden* en hier eventueel bij ondersteund worden. Het is belangrijk dat er niet twintig verschillende hulpverleners over de vloer komen. 1Gezin, 1Plan, 1Regisseur wordt gezien als een goede stap. Dit kan ook de snelheid bevorderen, zodat gezinnen sneller de juiste hulp krijgen.

³ De meeste vormen van jeugdhulp lopen tot de leeftijd van 18 jaar. In enkele gevallen zoals toegelicht in de Jeugdwet kan de jeugdhulp doorlopen tot de leeftijd van 23 jaar.

3. Wat willen we bereiken?

Als gemeenten vinden we dat de ontwikkeling van kinderen en jongeren gericht moet zijn op:

- Het ervaren van een gezonde, gelukkige en plezierige jeugd;
- Het ontdekken en ontplooien van de eigen talenten;
- Het opgroeien en ontwikkelen in de eigen veilige omgeving;
- Het aanleren van de juiste basisvaardigheden en behalen van kwalificaties om een eigen weg te kunnen vinden in een complexe en snel veranderende maatschappij;
- Het bijbrengen en leren respecteren van de waarden en normen die wij in onze democratische maatschappij belangrijk vinden;
- Het nemen en dragen van verantwoordelijkheid en;
- Het naar vermogen meedoen en bijdragen aan de – lokale – samenleving.

Kortom, wij willen dat onze kinderen en jongeren (de jeugd) gezond en veilig kunnen opgroeien en zich optimaal kunnen ontwikkelen.

3.1. Onze visie

We richten ons op *alle jeugd* waarbij de focus ligt op *het normale opgroeien en opvoeden*. Elk kind is uniek en ontwikkelt zich in zijn eigen tempo. We bieden een positieve en stimulerende basis waarin kinderen zich optimaal ontwikkelen en hun talenten ontplooien (*positief jeugdbeleid*). Het *kind staat centraal*, maar wel in de context van de eigen opvoedomgeving. Het *gezin is de basis* en *ouders zijn primair verantwoordelijk* voor de opvoeding en het welzijn van hun kinderen. Zij worden daarop aangesproken. Dat betekent ook dat zij *altijd betrokken* worden bij zaken die spelen rond hun kinderen.

Ondersteuning, hulp en advies zijn gericht op *het versterken van de eigen kracht* van gezinnen en werken aan het herstel van het gewone leven. Zij worden zo ondersteund en begeleid dat zij zo veel mogelijk zelf (en met hun omgeving) in staat zijn om met opvoedingsgerelateerde problemen om te gaan. Ouders stellen hun hulpvraag in eerste instantie binnen de eigen sociale omgeving. Het gaat om het ondersteunen van de opvoeding en niet om het overnemen daarvan. *Het sociaal netwerk is ondersteunend* aan en waar nodig aanvullend op de rol van de ouders. De nadruk ligt op *vroegtijdig signaleren* en *preventief aanpakken*: hoe kunnen zaken gesignaleerd worden en direct *in de eigen omgeving* worden aangepakt. Informele opvoeders en professionals moeten daarvoor toegerust zijn en daartoe de ruimte krijgen (*ruimte voor professionals*).

Buiten kijf staat dat *bij gevaar of (ernstige) bedreiging snel en slagvaardig specialistische hulp* geboden moet worden, eventueel onder dwang. Dus specifieke zwaardere hulp en zorg alleen bieden waar nodig, maar wel direct en zonder lange procedures. Ook deze hulp/zorg is gericht op het kind, het versterken van de kracht van de ouders/het gezin en de sociale omgeving en moet (zoveel mogelijk) een tijdelijk karakter hebben. De uitvoering daarvan vindt bij voorkeur ook *in de eigen omgeving van het kind* plaats, maar er zijn natuurlijk gevallen waarbij dat niet mogelijk is. In die gevallen is evengoed het streven om het kind zo snel mogelijk te laten terugkeren in de eigen omgeving. Tot slot wordt, daar waar ondersteuning, hulp, advies of zorg geboden wordt, gewerkt via het principe *1Gezin, 1Plan, 1Regisseur (1G,1P,1R)*.

3.2. Onze uitgangspunten

Bovenstaande visie hebben de gemeenten in Noord-Limburg samengevat in een zevental uitgangspunten.

Uitgangspunten jeugdbeleid:

- 1) Alle jeugd telt. Het jeugdbeleid richt zich nadrukkelijk op alle jeugd. De focus ligt niet op problemen, maar op het normale opgroeien en opvoeden. Wij willen bijdragen aan een positief opvoedklimaat door middel van een positief jeugdbeleid (stimuleren en kansen bieden).
- 2) Kind en de directe omgeving centraal. Het kind en de directe opvoedomgeving staan centraal.
- 3) Gezin is de basis. Het gezin is de basis en ouders/verzorgers zijn primair verantwoordelijk voor de eigen opvoeding van hun kind(eren). Zij kunnen daarop aangesproken worden, maar dit betekent ook dat zij in principe altijd betrokken worden bij zaken die spelen rond hun kind(eren). Er wordt gewerkt volgens het principe één gezin, één plan, één regisseur.
- 4) Versterken eigen kracht. Het jeugdbeleid draagt bij aan het ondersteunen van ouders/verzorgers/opvoeders bij de opvoeding gericht op het versterken van de eigen kracht van het kind en de opvoedomgeving. Het gaat daarbij nadrukkelijk om het versterken van de opvoeding, niet om het overnemen daarvan.
- 5) Nadruk op vroegtijdig signaleren en preventief aanpakken in de eigen omgeving. Het jeugdbeleid draagt bij aan het verbeteren van de mogelijkheden tot vroegsignaleren en aanpakken van (beginnende) problemen in de directe leefomgeving van het kind.
- 6) Sociaal netwerk is complementair. Naast de ouders/verzorgers zijn er veel mensen die een invloed (kunnen) hebben op de opvoeding van kinderen. Zij maken deel uit van de directe opvoedomgeving. Bij de uitwerking van het jeugdbeleid wordt rekening gehouden met deze informele sociale netwerken en wordt gekeken hoe deze aanvullend en ondersteunend kunnen zijn aan de opvoeding door de ouders/verzorgers.
- 7) Indien nodig snelle en slagvaardige specialistische hulp. Bij zwaardere problemen moet snel en slagvaardig specialistische hulp en advies ingezet worden. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de uitvoering daarvan bij voorkeur ook in de directe leefomgeving van het kind plaatsvindt. Het gaat hierbij om het organiseren van integrale zorg rondom het gezin volgens het principe één gezin, één plan en één regisseur.

3.3. Transformeren kost tijd

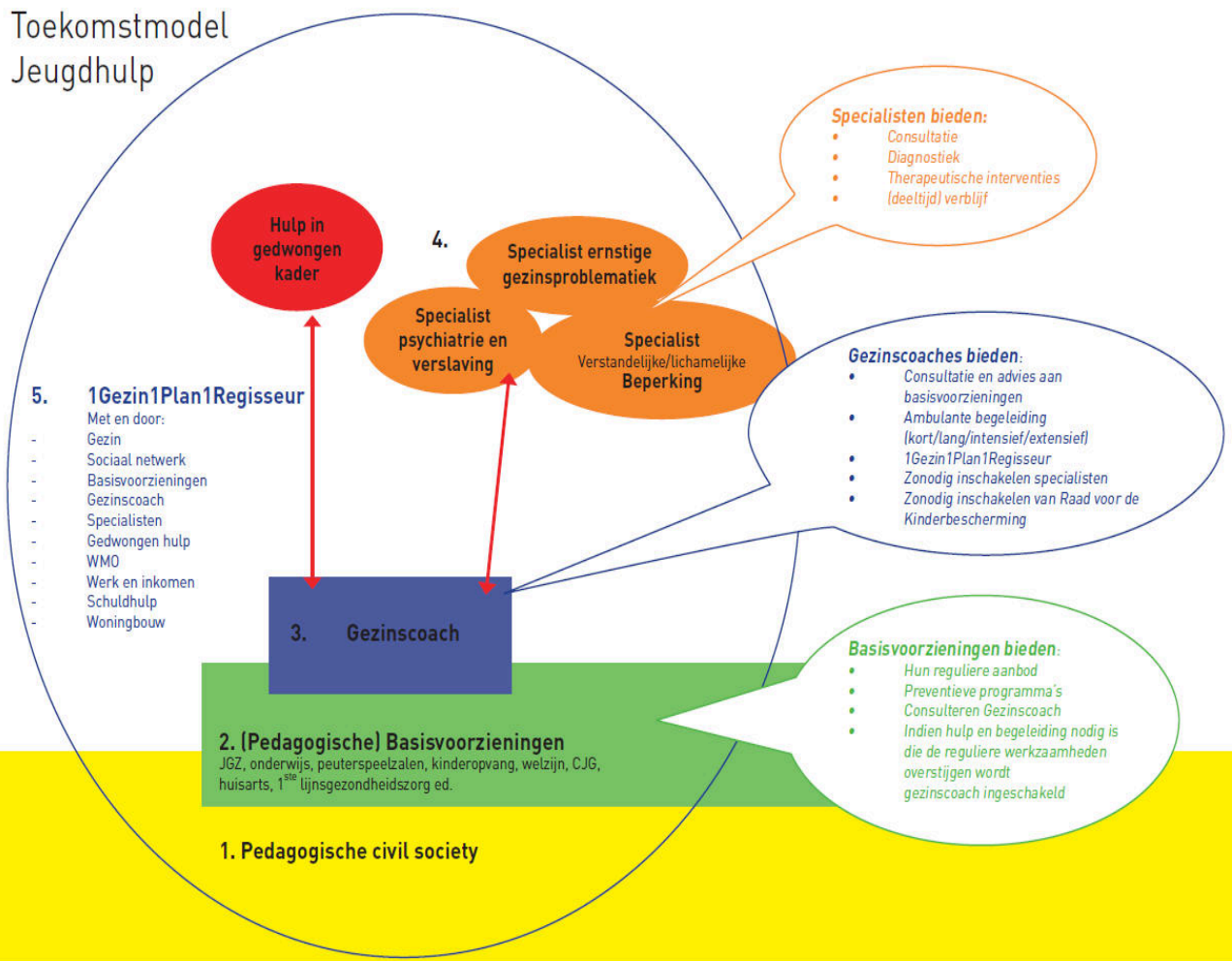
Bovenstaande visie en uitgangspunten worden breed gedragen, zowel door de gemeenten als door professionals op het gebied van jeugd. Wij realiseren ons dat het formuleren van deze visie slechts het begin is. De echte veranderingen moeten in de praktijk worden vormgegeven. De gemeenten en professionals zijn daar al mee gestart, bijvoorbeeld bij de lopende pilots. Tegelijkertijd beseffen we dat het in veel gevallen gaat om een cultuurverandering die veel tijd zal kosten en blijvende aandacht zal vragen. Wij vinden het belangrijk om hierover in gesprek te blijven met alle betrokkenen (cliënten en partners) om gezamenlijk deze veranderingen tot stand te brengen.

4. Basiselementen jeugdstelsel

Bovenstaande doelen willen we bereiken door middel van een model waarbij de preventie en jeugdhulp in de gemeenten in Noord-Limburg wordt gebaseerd op 5 basiselementen:

1. De pedagogische civil society
2. De (pedagogische) basisvoorzieningen
3. Gezinscoaches (ook wel generalisten jeugd genoemd)
4. Specialist en hulp in het gedwongen kader
5. Verbinding met andere domeinen door de werkwijze 1Gezin1Plan1Regisseur. Dit is tevens de verbindende factor tussen de basiselementen.

In onderstaande afbeelding wordt aangegeven hoe deze basiselementen zich tot elkaar verhouden:

4.1 De pedagogische civil society

Het fundament van het stelsel wordt gevormd door de pedagogische civil society: een vitale gemeenschap waar sterke sociale netwerken zijn, waar burgers elkaar ontmoeten en op elkaar kunnen terugvallen bij alledaagse vragen en problemen. Ook (gesprekken over) vragen op het gebied van opvoeden en opgroeien horen daarbij. De 'pedagogische kwaliteit' van de omgeving is van invloed op het opgroeien van kinderen en hun talentontwikkeling. Uiteraard spelen ouders/opvoeders daarbij de belangrijkste rol en zijn zij primair verantwoordelijk voor het opvoeden van hun kinderen. Maar er zijn vele 'mede-opvoeders' die een rol spelen bij het opgroeien van kinderen. Denk daarbij aan familie, burens, vrienden en tal van vrijwilligers (verenigingen op het gebied van sport, cultuur, etc.). Al deze mensen zijn betrokken in het sociale netwerk

en dragen (soms onbewust) bij aan het opvoeden en opgroeien van kinderen. We ondersteunen de eigen kracht van het sociale netwerk en willen deze waar nodig versterken.

De gemeenten in Noord-Limburg vervullen een stimulerende rol bij het versterken van de pedagogische kwaliteit van gemeenschappen. Denk bijvoorbeeld aan het stimuleren van betrokkenheid bij de eigen omgeving, meer regie bij onze inwoners en gemeenschappen, het stimuleren en steunen van burgerinitiatieven die de gemeenschap versterken. Maar ook het werken aan een kindvriendelijke inrichting van wijken (speelvoorzieningen, etc.) en ook de participatie van burgers daarbij vallen hieronder. De belangrijkste partners hierbij zijn uiteraard de inwoners zelf, maar ook de vrijwilligers en professionals van de pedagogische basisvoorzieningen spelen een belangrijke rol.

4.2 De (pedagogische) basisvoorzieningen

Onder basisvoorzieningen verstaan we alle voorzieningen waar vrijwel alle ouders en jeugdigen al komen. Te denken valt aan: consultatiebureaus, peuterspeelzalen, kinderopvang, verenigingen, welzijnswerk, scholen, CJG's, huisartsen en andere 1^e lijnsvoorzieningen. De professionals van de basisvoorzieningen hebben een belangrijke rol in de preventie. Zij signaleren, adviseren en ondersteunen ouders en jeugdigen en spelen een belangrijke rol bij het versterken van de pedagogische civil society. Het versterken van de eigen kracht van gezinnen en het betrekken van sociale netwerken is standaard onderdeel van hun werkwijze.

De professionals van de basisvoorzieningen zijn betrokken bij de veranderingen in het sociaal domein. De beoogde transformaties raken immers iedereen: inwoners, vrijwilligers en professionals. Samen met de professionals van de basisvoorzieningen werken we aan vitale gemeenschappen: meer regie bij onze inwoners, stimuleren van burgerinitiatieven, bevorderen van zelfredzaamheid, stimuleren van de betrokkenheid en sociale cohesie, inzetten op wederkerigheid, etc. De basisvoorzieningen zijn ook nauw betrokken bij de pilots die binnen het sociaal domein worden uitgevoerd: integraal werken, sociale wijkteams, gezinscoaches. Veel van de vragen over opgroeien en opvoeden kunnen de professionals van de basisvoorzieningen samen met het gezin goed oppakken en afhandelen. Op het moment dat professionals of vrijwilligers tegen zaken aanlopen die meer of andere expertise nodig hebben dan hun eigen deskundigheid kunnen zij bijvoorbeeld terecht bij de gezinscoach.

4.2.1. Huisarts, jeugdarts en kinderarts

Huisartsen, jeugdartsen en kinderartsen zijn onderdeel van de basisvoorzieningen. Deze groep heeft in het jeugdstelsel een aparte positie omdat zij kunnen verwijzen naar alle vormen van jeugdhulp die in de gemeenten beschikbaar zijn. De gemeente is verantwoordelijk voor de financiering van de jeugdhulp die door deze groep artsen wordt voorgeschreven aan jongeren (hetzelfde geldt voor medisch specialisten). Er zullen dus nog altijd verschillende toegangswegen naar jeugdhulp zijn.

Omdat gemeenten bestuurlijk verantwoordelijk zijn voor goede uitvoering en verantwoordelijk zijn voor de financiering van de jeugdzorg, is het belangrijk om goede afspraken te maken met huisartsen. Deze afspraken zijn niet alleen belangrijk omdat we de vragen van onze inwoners zoveel mogelijk vanuit dezelfde uitgangspunten en principes willen opvangen, maar ook omdat we de ondersteuning die geboden wordt niet afhankelijk willen maken van de toegangsweg die de inwoner kiest.

Wij overleggen met huisartsen en zorgverzekeraars die actief zijn in de regio Noord-Limburg en willen met hen afspraken maken over de samenwerking tussen de huisartsen en de gezinscoaches. Zo willen we afspreken dat zij contact leggen met het team van gezinscoaches in de gemeente bij een mogelijke verwijzing naar jeugdhulp. Hierin wordt de ontwikkeling van de praktijkondersteuner GGZ (POH-GGZ) zoals die nu worden aangesteld bij de huisartsen meegenomen.

4.2.2. Jeugdgezondheidszorg

De preventieve jeugdgezondheidszorg is al een gemeentelijke verantwoordelijkheid. De rest van de gezondheidszorg – fysiotherapie, dieetadvies, logopedie, huisartsenzorg, verloskunde, kraamzorg en ziekenhuiszorg – blijft vrijwel geheel bekostigd vanuit de Zorgverzekeringswet, ook als het om jeugdigen

gaat. Er zijn veel raakvlakken tussen de gezondheidszorg en de zorg voor jeugd binnen het nieuwe jeugdstelsel. Wij willen daarom goede afspraken maken met de uitvoerders en financiers van de gezondheidszorg. Het gaat dan bijvoorbeeld om kennisuitwisseling, signalering en samenwerking met gezinscoaches. Ook willen we goede afspraken maken over de continuïteit in het zorgaanbod wanneer jeugdigen de leeftijd van 18 jaar bereiken. De jeugd-GGZ en jeugd-VB gaan dan immers over in volwassenenzorg, en van de verantwoordelijkheid van de gemeente over naar de zorgverzekeraars. De Jeugdwet biedt in ieder geval de mogelijkheid om ondersteuning te laten doorlopen als een traject van een jeugdige gestart is vóór de achttiende verjaardag. Maar ook in die gevallen waar zorg en ondersteuning niet alleen nodig is voor de jeugdige, maar ook voor de ouders, is afstemming gewenst. Denk aan jeugdigen met psychiatrische problemen of een (licht) verstandelijke beperking die ouders hebben met dezelfde problemen of beperking.

4.3 Gezinscoaches

De kern van het nieuwe stelsel zijn de gezinscoaches. Gezinscoaches spelen een cruciale rol in het verbeteren van de samenwerking rond gezinnen, het verhogen van de kwaliteit van jeugdhulp en het terugdringen van het gebruik van specialistische voorzieningen. Wij willen de expertise van de huidige aanbieders van verschillende soorten ambulante hulp in het team van gezinscoaches samenvoegen. Daarmee beogen we dat het aanbod doelmatiger en overzichtelijker wordt en dat kennis en expertise wordt uitgewisseld en er beter wordt samengewerkt. De gezinscoach is een generalistische professional die het gezin kent en een vertrouwensband opbouwt. Daarnaast kent de gezinscoach de partners uit de wijk en schakelt hiermee, biedt het gezin (praktische) ondersteuning waar mogelijk en haalt gespecialiseerde hulp erbij als dat de meeste passende optie is. De gezinscoach staat naast het gezin.

De taak van gezinscoach is om gezinnen te ondersteunen bij het herstel van het normale leven. Ze hebben een brede blik en nemen alle leefgebieden (zoals opvoeding, huisvesting, financiën, werk, gezondheid) in hun analyse en aanpak mee. De bedoeling is dat zoveel mogelijk direct de juiste ondersteuning wordt ingezet: licht waar het kan, (meteen) zwaar waar het moet. Gezinscoaches werken hieraan door:

1. Vertrouwen op te bouwen en het gesprek aan te gaan met de leden van het gezin (volgens de methodiek van vraagverheldering);
2. De eigen kracht van een gezin en de sociale omgeving samen met het gezin in kaart te brengen en deze te activeren en te versterken;
3. Lichte ambulante ondersteuning te bieden aan het gezin;
4. Zo nodig zwaardere, meer gespecialiseerde hulpverlening erbij te halen.

De gezinscoaches werken in teamverband en pakken het merendeel van de vragen en problemen omtrent opvoeden en opgroeien samen met het gezin op. Ook vervullen zij een belangrijke adviserende en ondersteunende rol voor de professionals en vrijwilligers uit de basisvoorzieningen. Ze zijn te vinden in de basisvoorzieningen en komen bij gezinnen thuis. Binnen het team werken zij optimaal met elkaar samen en delen hun expertise. Daar hoort bij dat zij elkaar ook scherp houden en positief kritisch kijken naar elkaars beslissingen. In de aansturing van het team van gezinscoaches is hier ruime aandacht voor. Indien nodig halen gezinscoaches er specifieke deskundigheid bij. Gezinnen die meer hulp nodig hebben dan de basisvoorzieningen kunnen bieden, krijgen, op maat, ambulante hulp van de gezinscoach. Met het gezin stelt de gezinscoach volgens de werkwijze 1Gezin1Plan1Regisseur een gezinsplan op. Samen wordt bekeken wie het beste kan bijdragen aan het realiseren van de gezinsdoelen. Zo nodig schakelt de gezinscoach daarbij specialisten (bijvoorbeeld jeugdpsychiater) in of ondersteuning vanuit andere domeinen (bijvoorbeeld schuldhulpverlening). Wanneer de gezinscoach constateert dat de veiligheid/ontwikkeling van het kind in het geding is en de veiligheidssituatie met de ingezette ondersteuning niet verbetert, is de grens van de vrijwillige hulp bereikt. De gezinscoach zal dan de Raad voor de Kinderbescherming consulteren en eventueel een verzoek tot onderzoek doen.

De gezinscoaches zijn vrij toegankelijk voor ouders en jongeren. De begeleiding is zo kort als mogelijk en zo lang als nodig. Kenmerkend voor de gezinscoaches is dat zij het aanspreekpunt voor het gezin zijn en zij

zorgen voor een integrale aanpak met zo min mogelijk verschillende gezichten (instellingen) voor het gezin. Een gezinscoach 'laat niet los', maar blijft bij het gezin betrokken. In 2013 en 2014 voeren we pilots met de inzet van gezinscoaches uit om de hierboven beschreven werkwijze te testen, verder uit te werken en te plaatsen in het nieuwe jeugdstelsel.

Er zijn geen gezinscoaches die 'alles' kunnen. Het team als totaal is generalistisch. Het zijn hecht samenwerkende professionals met specifieke kennis op het gebied van de meest voorkomende opvoed- en opgroei problemen die worden veroorzaakt door gezinsomstandigheden, psychiatrische aandoeningen en lichamelijke en/of verstandelijke beperkingen. Een team wordt gevormd door een mix van diverse, ambulante professionals die samen een brede expertise hebben. Elke gezinscoach zal binnen het team zijn kennis delen en de eigen kennis en vaardigheden uitbreiden en aanscherpen. In een aantal gemeenten in Noord-Limburg zijn deze gezinscoaches ingebed in (sociale) wijkteams. Hoe de werkwijze van de gezinscoach zich verhoudt tot de werkwijze van deze teams op andere leefgebieden en hoe deze het beste geïntegreerd kunnen worden, wordt in pilots uitgewerkt.

4.4 Specialistische jeugdhulp en hulp in het gedwongen kader

Bij specialisten gaat het om organisaties met specialistische expertise op het gebied van opgroeien en opvoeden in situaties waar sprake is van ernstige of complexe problemen ten gevolge van onder meer problematische gezinssituaties, psychiatrische stoornissen, verslaving en/of verstandelijke beperkingen. Gezinscoaches en specialisten werken samen vanuit het principe van: licht als het kan, (meteen) intensief als het moet. De specialist wordt ingezet door de gezinscoach, bijvoorbeeld op het gebied van consultatie, advies en behandeling. Specialisten zijn hierbij in beginsel ondersteunend aan gezin en gezinscoach. Het gezin staat centraal. Behandeling vindt in principe ambulant (in de directe omgeving van het kind / het gezin) plaats. Maar het kan nodig zijn dat de jeugdige (tijdelijk) in een specialistische voorziening verblijft, bijvoorbeeld voor dagbehandeling of 24-uurs verblijf. 1Gezin,1Plan,1Regisseur is bij alle interventies het uitgangspunt: de specialisten leveren een bijdrage aan het realiseren van de gezinsdoelen die in dat plan zijn geformuleerd. De gezinscoach helpt ouders bij het bewaken van de samenhang en de continuïteit. Het inschakelen van het gedwongen kader via de Raad voor de Kinderbescherming en de samenwerking met (gezins)voogden, jeugdreclassering en gesloten jeugdzorg wordt ook beschouwd als het inschakelen van een specialistische voorziening. Samenwerking volgens 1Gezin,1Plan,1Regisseur vormt ook daar de basis.

4.5 Rol van de gemeente

De gemeente heeft in het nieuwe jeugdstelsel een aantal rollen. Sommige rollen zijn nieuw, met andere rollen is de gemeente al bekend (bijvoorbeeld op andere terreinen). De volgende rollen onderscheiden we:

- regisseur
- opdrachtgever
- inkoper

Om bovenstaande rollen goed te kunnen invullen, blijft de gemeente in gesprek met ouders, jeugdigen, cliënten, gemeenschappen, basisvoorzieningen en instellingen. Dit doen we om de behoefte aan hulp voor jeugdigen en de benodigde veranderingen te bespreken en het gesprek in gang te zetten over nieuwe verhoudingen en over wie welke rol heeft bij het opvoeden en opgroeien van kinderen.

Daarnaast regisseert de gemeente dat partners rondom gezinnen gaan samenwerken vanuit de gedachte 1Gezin,1Plan,1Regisseur en dat er zorgvernieuwing tot stand komt. De gemeente realiseert de inrichting van een samenhangend en voldoende passend aanbod van jeugdhulp. Verder maken we keuzes in welke financieringsmodellen we hanteren en welke inkoopmodellen. Een punt van aandacht is dat voor bovenstaande rollen kennis en expertise nodig is die misschien op dit moment niet (structureel) bij gemeenten aanwezig is. De gemeenten in Noord-Limburg voeren de jeugdhulp niet zelf uit. Dit wordt belegd bij partners op basis van een opdrachtgever – opdrachtnemer relatie.

4.6 Welke ondersteuning is vrij toegankelijk?

De basisvoorzieningen en de gezinscoaches zijn vrij toegankelijk. Als zwaardere vormen van zorg nodig zijn, worden deze ingezet via de gezinscoach (in samenspraak met de huisarts) of de gecertificeerde instellingen.

4.7 Welke keuzevrijheid is er?

De gemeenten vinden de keuzevrijheid van hun inwoners belangrijk. We zorgen ervoor dat gezinnen keuze hebben tussen verschillende gecontracteerde aanbieders (grote en kleine) en dat wij gezinnen hierover informeren en hen begeleiden. Als de veiligheid van het kind in het geding is, is de keuzevrijheid beperkter.

Een manier van keuzevrijheid die gezinnen belangrijk vinden, is een persoonsgebonden budget (PGB). Een PGB wordt vaak ingezet en zal ook in de toekomst blijven bestaan. In de Jeugdwet is opgenomen dat het college, bij een individuele voorziening, een persoonsgebonden budget verstrekt indien de jeugdige of zijn ouders dit wensen. Een persoonsgebonden budget moet hen in staat stellen de jeugdhulp die tot de individuele voorziening behoort van derden te betrekken. De verplichting een PGB te verstrekken geldt niet als het gaat om een minderjarige die een kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering heeft gekregen, of om een jeugdige die is opgenomen in een gesloten accommodatie (jeugdzorgplus). Een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, indien:

- a. de jeugdige of zijn ouders naar het oordeel van het college op eigen kracht voldoende in staat zijn de aan een persoonsgebonden budget verbonden taken op verantwoorde wijze uit te voeren;
- b. de jeugdige of zijn ouders zich gemotiveerd op het standpunt stellen dat zij de individuele voorziening die wordt geleverd door een aanbieder, niet passend achten; en
- c. naar het oordeel van het college is gewaarborgd dat de jeugdhulp die tot de individuele voorziening behoort en die de jeugdige of zijn ouders van het budget willen betrekken, van goede kwaliteit is.

Verder kan de gemeente bij verordening bepalen onder welke voorwaarden de persoon aan wie een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, de jeugdhulp kan betrekken van een persoon die behoort tot het sociale netwerk. Het college kan een persoonsgebonden budget weigeren voor zover de kosten van het betrekken van de jeugdhulp van derden hoger zijn dan de kosten van de individuele voorziening.

5. Specifieke onderdelen

In hoofdstuk 4 hebben we de contouren geschetst van het nieuwe stelsel zoals de gemeenten in Noord-Limburg dat voor ogen hebben. In dit hoofdstuk gaan we in op specifieke onderdelen waarvoor in de Jeugdwet verplichtingen voor de gemeenten zijn opgenomen. Het gaat in ieder geval om:

- Cliëntenparticipatie;
- Vertrouwenspersoon;
- Crisisdienst;
- Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK);
- Raad voor de Kinderbescherming (RvdK);
- Gedwongen kader;
- Pleegzorg
- Veiligheidshuis Noord-Limburg;
- Aansluiting veiligheidshuis, RvdK en gedwongen kader.

Tevens beschrijven we welke voorzieningen vrij toegankelijk zijn en welke niet.

5.1 Cliëntenparticipatie

De gemeenten in Noord-Limburg willen niet alleen beleid maken vóór jongeren en ouders, maar ook mét jongeren en ouders. Zij moeten zich veilig, geholpen en gehoord voelen in de jeugdzorg. Daarom zijn er in april 2013 regionale bijeenkomsten georganiseerd om te horen wat de verwachtingen zijn van de cliënten van de jeugdzorg. Vanuit deze regiobijeenkomsten is elke gemeente zelf aan de slag gegaan met de vorming van een panel om cliënten uit de eigen gemeente uit te nodigen mee te praten over het nieuwe jeugdstelsel. Tot slot hebben de gemeenten afgesproken om periodiek een regionaal cliëntenplatform bij elkaar te laten komen. Cliëntenparticipatie is ook verankerd in de nieuwe Jeugdwet.

In de meeste gemeenten is cliëntenparticipatie ook al op andere manieren georganiseerd, bijvoorbeeld via een Wmo-raad of een Participatieplatform. Jeugdzorg was daarbinnen nog niet voorzien, omdat de jeugdzorg niet tot de taken van de gemeente behoorde. We willen de inbreng van cliënten vanuit de jeugdzorg laten aansluiten op deze bestaande vormen van cliëntenparticipatie. Ook na 2014 zetten we deze vormen van cliëntenparticipatie voort.

5.2 Vertrouwenspersoon

Op grond van de Jeugdwet moeten jeugdigen en hun ouders een beroep kunnen doen op een – van de gemeente en zorgaanbieders – onafhankelijke vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon zal de jeugdige of ouders terzijde staan als zich problemen voordoen tussen hen en de zorgaanbieder. De taken en bevoegdheden van de vertrouwenspersoon worden bij verordening door de gemeente uitgewerkt. Het uitgangspunt is dat één vertrouwenspersoon voor de hele regio wordt aangesteld.

5.3 Crisisdienst

De Jeugdwet verplicht de gemeente om in situaties waarbij onmiddellijke hulp nodig is, deze ook direct beschikbaar te hebben. Gemeenten dienen dus te voorzien in een crisisdienst. Als professionals uit de basisvoorziening, hulpverleners uit de eerste of tweede lijn of de gezinscoach acute, levensbedreigende problemen signaleren binnen een gezin, moeten zij contact opnemen met de crisisdienst. Hiervoor hoeven zij niet af te stemmen met andere partijen.

Bij een melding dient de crisisdienst de afweging te maken of onmiddellijke crisisinterventie noodzakelijk is. Wanneer nodig wordt er direct hulp aan kinderen en ouders geboden. Daarbij gaat het om spoedhulp op het gebied van acute opvoedproblematiek, huiselijk geweld en kindermishandeling, spoedeisende psychische en psychiatrische problemen. Het kan gaan om directe hulp (inzet binnen 24 uur) en/of verblijfmogelijkheden (crisisplekken/-pleegzorg).

De medewerkers van de crisisdienst hebben verschillende mogelijkheden om acuut gevaar af te wenden:

- Huisverbod. In gevallen van (dreigend) huiselijk geweld of kindermishandeling kan de burgemeester besluiten om de (vermoedelijke) pleger uit huis te plaatsen en hulp voor het hele gezin op te starten. Met deze maatregel kunnen de kinderen in huis blijven en hulp ontvangen;
- Opname in een psychiatrisch ziekenhuis. In gevallen dat een opvoeder of jongere een gevaar vormt voor zichzelf of zijn omgeving, kan de burgemeester besluiten om de opvoeder of jongere voor zijn eigen bestwil op te laten nemen. Wanneer de opgenomen opvoeder de enige opvoeder van de jongere is, kan het noodzakelijk zijn om veilige opvang voor de jongere te realiseren, terwijl de opvoeder opgenomen is;
- Voorlopige uithuisplaatsing. Als de veiligheid of gezondheid van het kind ernstig bedreigd worden, kan het kind uit huis geplaatst worden en elders veilig worden ondergebracht. De RvdK kan bij een crisistaak de kinderrechter verzoeken om een voorlopige ondertoezichtstelling (en eventueel een maatregel uithuisplaatsing), zonder vooraf met ouders af te stemmen. De opvoeders krijgen dan binnen twee weken na de uitspraak van de kinderrechter de kans om hun visie op de situatie te geven aan de kinderrechter. Als ouders meewerken, kan er door de crisisdienst ook een vrijwillige uithuisplaatsing worden gedaan.

Om bovenstaande mogelijk te maken zal een bepaalde residentiële capaciteit ('crisisbedden') nodig zijn of plaatsing in het netwerk of een pleeggezin. Hierover moeten in regionaal verband afspraken gemaakt worden. De gemeenten in Noord-Limburg streven er naar om te komen tot 1 crisisdienst voor de hele regio (1 telefoonnummer, 1 centrale meldkamer). Daarbij willen wij gebruik maken van de aanwezige kennis en deskundigheid van de betrokken organisaties. Deze zullen dan ook betrokken worden bij de vormgeving van de regionale crisisdienst.

5.4 AMHK: Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling

De samenvoeging van de SHG's en de AMK's is onderdeel van de decentralisaties in het sociale domein. De AMK's en de SHG worden samengevoegd tot één front-office voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling: het Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK). De gemeenten worden per 1-1-2015 verantwoordelijk voor de bovenlokale organisatie van dit meldpunt. De verplichtingen rondom het AMHK worden opgenomen in de Wmo. Het AMHK valt dus formeel niet onder de Jeugdwet. De samenvoeging is gericht op het bevorderen van een integrale aanpak (1Gezin,1plan,1Regisseur), zorgt voor meer samenhang in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en zorgt voor helderheid voor burgers en professionals over waar zij terecht kunnen.

De gemeenten in Noord-Limburg hebben het volgende voor ogen ten aanzien van het AMHK. Allereerst moet het AMHK *het centrale meldpunt* zijn waar zowel burgers als professionals terecht kunnen met signalen of vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Ten tweede dient het AMHK gepositioneerd te worden bij een onafhankelijke instelling. Het is niet de bedoeling dat het AMHK zelf uitvoering gaat geven aan de vervolgacties rond meldingen.

Om goed invulling te kunnen geven aan deze taken is voldoende bezetting en capaciteit nodig om de nodige kwaliteit te waarborgen, maar ook om te voorkomen dat het AMHK kwetsbaar wordt voor schommelingen in het personeelsbestand. Voor Noord- en Midden-Limburg betekent dit een samenvoeging van het AMHK voor de gehele regio. Met het oprichten van één enkel AMHK voor de regio ontstaat er ook de nodige duidelijkheid, niet alleen over waar meldingen kunnen worden gedaan, maar ook over waar de verantwoordelijkheden liggen.

5.5 Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)

Als vrijwillige hulpverlening niet meer voldoet en kinderen in hun ontwikkeling bedreigd worden, wordt een melding gedaan bij de Raad voor de Kinderbescherming. De RvdK doet onderzoek naar de noodzaak tot het treffen van een kinderschermingsmaatregel en verzoekt indien nodig de kinderrechter hiertoe. Ook adviseert de RvdK de kinderrechter in het geval van strafzaken. De RvdK kan niet alleen worden ingeschakeld bij een melding, maar kan ook in een vroegtijdig stadium gevraagd worden om advies op het snijvlak van drang en dwang. De RvdK adviseert tevens in het gezag/voogdij voor kinderen van minderjarige

moeders wanneer de gemeente of de rechtbank dit verzoekt. De gemeenten in Noord-Limburg willen voortbouwen op de huidige kennis en expertise en op bestaande samenwerkingsafspraken die duidelijkheid geven over de manier waarop meldingen gedaan moeten worden (kwaliteit en onderbouwing). In overleg met RvdK, AMK en BJJ zullen we de samenwerking tussen gezinscoach, AMHK en RvdK intensiveren en versterken. Dit heeft twee doelen: enerzijds voorkomen dat meldingen in een (te vroeg) stadium worden gedaan wanneer andere vrijwillige middelen nog toereikend zijn en anderzijds borgen dat de expertise van RvdK en AMHK in een vroeg stadium door het voorliggende veld betrokken kan worden.

5.6 Gedwongen kader: Jeugdbescherming en Jeugdreclassering

Als gezinscoaches of andere professionals te maken krijgen met een gezin waar de veiligheid/ontwikkeling van het kind in het geding is en de veiligheidssituatie met de ingezette ondersteuning niet verbetert, moeten de gezinscoaches en andere professionals actie ondernemen. Ook als dit tegen de wens van de opvoeders ingaat, de veiligheid van het kind staat immers voorop. Dat betekent dat zij een verzoek tot onderzoek doen bij de RvdK (zie 5.5). Dit kan er toe leiden dat de kinderrechter een maatregel oplegt, zoals een ondertoezichtstelling eventueel gecombineerd met een machtiging uithuisplaatsing of pleegzorgvoorziening. De uitvoering van dergelijke maatregelen wordt strikt gescheiden van het uitvoeren van jeugdhulp en wordt gelegd bij een gecertificeerde instelling. Deze instelling mag niet de jeugdhulp uitvoeren (met uitzondering van preventieve activiteiten ter voorkoming van een maatregel). Bij een strafzaak kan een kinderrechter jeugdreclassering opleggen. Als er een maatregel door de kinderrechter is uitgesproken, kunnen jeugdbeschermers en jeugdreclassering wel bepalen welke jeugdhulp (binnen het aanbod dat de gemeente heeft gecontracteerd) nodig is. Het kan ook zijn dat dit al is opgenomen in het verzoek van de Raad voor de Kinderbescherming aan de kinderrechter. Als ook in het kader van de ondertoezichtstelling de bedreigde ontwikkeling onvoldoende kan worden afgewend, dan kan de gezinsvoogd andere maatregelen nemen bv. het geven van een schriftelijke aanwijzing, verzoek tot een uithuisplaatsing bij de kinderrechter en een verzoek tot verderstrekkende maatregel (bij Raad voor Kinderbescherming). De uitvoerder van de jeugdbeschermingsmaatregel of jeugdreclasseringsmaatregel werkt nauw samen met de betrokken gezinscoach.

5.7 Pleegzorg

De gemeenten worden verantwoordelijk voor de pleegzorg. Het betreft een op zichzelf staande, bijzondere en voor uit huis geplaatste jeugdigen belangrijke vorm van jeugdhulp. Wanneer een kind tijdelijk niet meer thuis kan wonen, heeft een opname in een pleeggezin de voorkeur boven de plaatsing in een instelling, tenzij er sprake is van opname ten behoeve van een intramurale behandeling. Soms nemen ouders en/of jeugdige het initiatief tot uithuisplaatsing. Soms gebeurt dat tegen de zin van ouders en/of jeugdige. Dan is sprake van het justitieel kader. De inzet vanuit jeugdhulp zal altijd moeten zijn om te voorkomen dat kinderen uit huis geplaatst worden. Met het innovatieplan "Prima Pleegzorg" hebben de Provincie Limburg en de provinciale aanbieders van pleegzorg vanaf 2007 geïnvesteerd in de kwaliteit van de pleegzorg. Het gaat om integraal werken, werken vanuit sociale netwerk strategieën en vraaggericht werken. De vraag van het kind en de ouder is leidend (niet het aanbod). Er wordt gestreefd naar het voorkomen van een uithuisplaatsing. Als dit niet te voorkomen is wordt ingezet op een pleeggezin uit het eigen netwerk (netwerk-pleeggezin). Na plaatsing in een pleeggezin wordt gewerkt aan terugkeer van het kind in het gezin (geheel of soms gedeeltelijk). Niet alle kinderen kunnen echter geplaatst worden in een pleeggezin uit het eigen netwerk. In dat geval wordt een "bestandspleeggezin" gezocht (een regulier gezin dat beschikbaar is als en in aanmerking komt voor pleeggezin).

5.8 Veiligheidshuis Noord-Limburg

Binnen het Veiligheidshuis worden straf en zorg gecombineerd en werken organisaties uit strafketen, zorgketen en gemeenten samen ten behoeve van de leefbaarheid en de veiligheid in onze lokale samenleving. In 2013 heeft het Veiligheidshuis een nieuwe meerjarenkoers vastgesteld. Het Veiligheidshuis wordt in de nieuwe koers gepositioneerd als opschalingsmodel en als hoogste escalatieniveau waar partners geregisseerd samenwerken bij complexe problemen van leefbaarheid en veiligheid.

Reguliere casuïstiek hoort niet thuis in het Veiligheidshuis. Dit is casuïstiek die binnen één keten, of binnen bestaande reguliere samenwerkingsverbanden, effectief kan worden aangepakt en casuïstiek waarvoor al een bewezen effectieve (standaard) aanpak bekend is. Binnen het Veiligheidshuis gaat het om de aanpak van complexe multi-probleem kwesties⁴. Het Veiligheidshuis kan daarmee worden ingezet als de problematiek in andere verbanden onvoldoende kan worden opgelost en veel problemen geeft. Vanuit het Veiligheidshuis kan dan een neutrale procesregisseur op de casus worden gezet die werkt vanuit 1G1P1R. Deze procesregisseur van het Veiligheidshuis is de verbindende schakel tussen de betrokken organisaties. De procesregisseur moet een goede verbinding hebben met professionals uit het voorliggende (lokale) veld, bijvoorbeeld de gezinscoach (blijft altijd betrokken) maar ook anderen die met de jeugdige bezig zijn geweest. Het voorliggende veld schaaft op naar het Veiligheidshuis als het een complexe multi-probleem kwestie is geworden of dreigt te worden en de aanpak in andere verbanden niet heeft gewerkt.

5.9 Aansluiting Crisisdienst, AMHK, Veiligheidshuis, RvdK en gedwongen kader

We willen toewerken naar een integraal jeugdstelsel waarbij er een samenspel is tussen onder andere de crisisdienst, het AMHK, het Veiligheidshuis, de Raad voor de Kinderbescherming en het gedwongen kader. Bij de ontwikkeling en nadere uitwerking van deze afzonderlijke aspecten zal continu aandacht zijn voor de onderlinge aansluiting en integraliteit. Al deze ontwikkelingen moeten immers goed op elkaar aansluiten en voor een sluitend netwerk zorgen zodat gezinnen niet tussen wal en schip vallen en niet steeds opnieuw hun verhaal moeten doen. De taken vanuit het gedwongen kader zijn nieuw voor de gemeenten. De regio Noord-Limburg vindt het van belang dat ook bij deze taken gewerkt wordt volgens de uitgangspunten zoals beschreven in hoofdstuk 3.

⁴ Ondoorgroefde, ongrijpbare en ontwrichtende meervoudige problemen (O3MP).

6. Andere decentralisaties en passend onderwijs

6.1 Integrale benadering in samenhang met andere decentralisaties

Met de Participatiewet en de overgang van de AWBZ-begeleiding naar de Wmo gaan we er vanuit dat gemeenten beter in staat zijn om op gezinsniveau het aanbod van begeleiding, ondersteuning en zorg integraal uit te voeren en de onderlinge samenhang te optimaliseren. Vanaf 2015 decentraliseert het Rijk de functies begeleiding en kortdurend verblijf vanuit de AWBZ naar de gemeenten. Begeleiding en kortdurend verblijf voor jeugdigen tot 18 jaar vallen onder de Jeugdwet.

Het bevorderen van de integraliteit en samenhang is een van de kansen en speerpunten waaraan de gemeenten binnen het lokale sociale domein vorm gaan geven. Extra aandacht is nodig voor jongeren met specifieke belemmeringen, zoals jongeren met een (licht) verstandelijke beperking, zwerfjongeren, die geen thuisbasis hebben om een leven op te bouwen, jongeren met schulden en jongeren met criminele antecedenten. Het is duidelijk dat werktoeleiding en -begeleiding in deze gevallen aangevuld moet worden met ondersteuning vanuit het jeugdstelsel en omgekeerd dat indien jongeren die in verband met hun leeftijd te "oud" zijn geworden voor jeugdzorg vanuit de andere decentralisaties toch de ondersteuning kunnen krijgen die nodig is. In dit verband is ook van belang dat gebruik wordt gemaakt van één ontschot budget voor het totale sociale domein.

6.2 Passend onderwijs

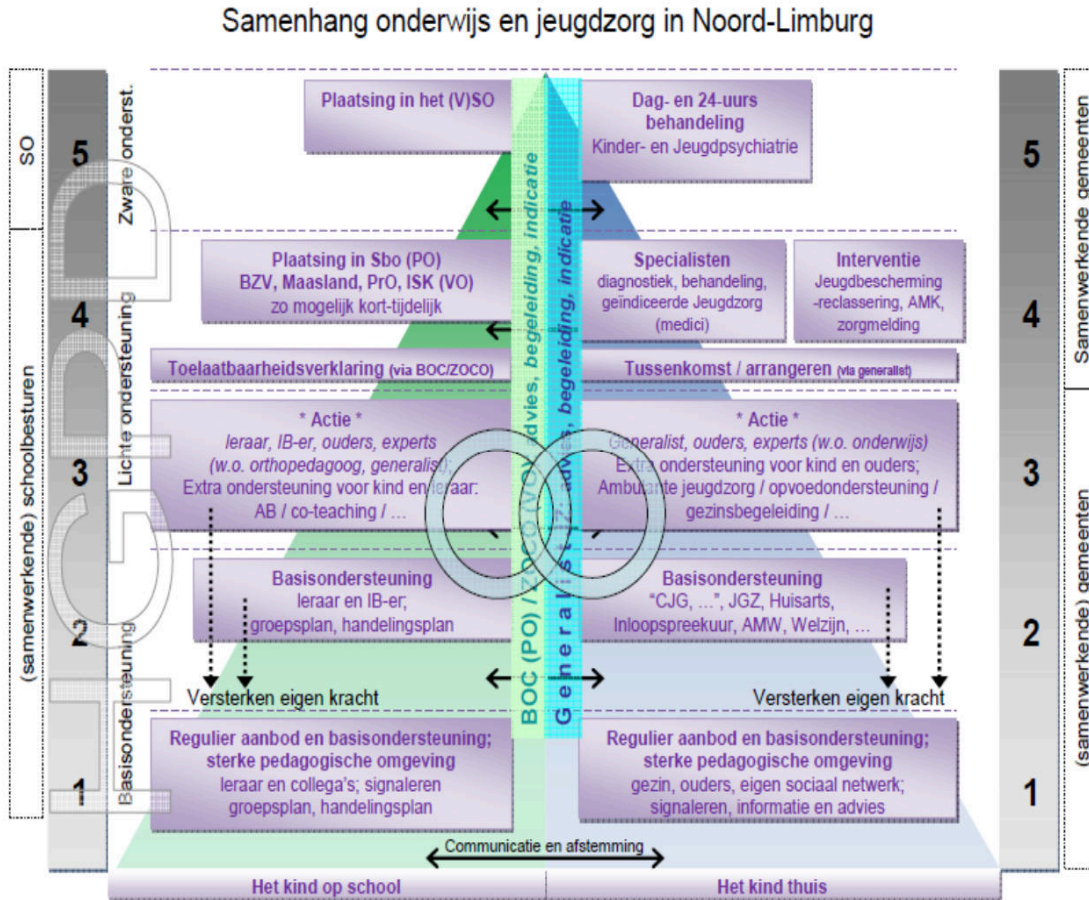
Kinderen hebben recht op zowel passend onderwijs als op een veilige, evenwichtige en stimulerende omgeving. Een goede samenwerking tussen onderwijs en (jeugd)zorg draagt er aan bij om kinderen en jongeren te ondersteunen bij het opgroeien, hun ouders te ondersteunen bij het opvoeden en elk kind zo passend mogelijk onderwijs te bieden. De Wet passend onderwijs vraagt dan ook om een goede afstemming en samenwerking tussen gemeenten en regionale samenwerkingsverbanden. Samenwerkingsverbanden zijn verplicht om een ondersteuningsplan op te stellen.

We hebben in onze 'jeugdzorgregio' te maken met 4 samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Voor het primair onderwijs loopt het samenwerkingsverband (PO 3101) gelijk met de jeugdzorgregio Venlo. Inzake het voortgezet onderwijs hebben we te maken met 3 samenwerkingsverbanden te weten:

- Nijmegen (VO 2507) voor de drie noordelijke gemeente Bergen, Gennep en Mook & Middelaar
- Venlo (VO 3101) voor Venray, Horst aan de Maas, Venlo en Peel en Maas
- Roermond (VO 3102) voor de gemeente Beesel.

Het overleg tussen de gemeenten en het samenwerkingsverband gaat niet over de inhoud van het onderwijs, maar over de effecten/ raakvlakken met gemeentelijke taken, zoals jeugdzorg, onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer, leerplicht, aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt etc. Ten aanzien van deze samenhang is in de regio Noord-Limburg onderstaand model uitgewerkt. Cruciaal hierin is de afstemming tussen gezinscoach en intern begeleider (IB'er), zodat de ondersteuning bij onderwijsgerelateerde problemen en de ondersteuning buiten school op elkaar afgestemd kunnen worden.

Figuur 4: Samenhang onderwijs en jeugdzorg

7. Wat doen we lokaal, wat regionaal, wat landelijk

Op het gebied van de jeugdzorg zullen de gemeenten uit Noord-Limburg moeten samenwerken. Voor sommige taken is dit verplicht (Jeugdwet). Voor andere taken kunnen gemeenten hiervoor kiezen als dat een duidelijke meerwaarde heeft. Ook zijn er functies die landelijk vormgegeven (blijven) worden. Gemeenten zijn wettelijk verplicht op bovenlokaal niveau samen te werken bij het voorzien in een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, in gesloten jeugdzorg en in een toereikend aanbod van gecertificeerde instellingen voor de uitvoering van maatregelen op het gebied van jeugdbescherming en jeugdreclassering.

In dit hoofdstuk geven we aan welke taken we lokaal vormgeven, voor welke taken we regionaal of bovenregionaal zullen samenwerken en welke functies landelijk worden opgepakt. Daarbij gaat het vooral om de 'wat' vraag (op welke onderdelen is er samenwerking en waar richt die samenwerking zich vooral op). Tegelijkertijd wordt in regionaal verband gezamenlijk gewerkt aan de invulling van de 'hoe'-vraag bijvoorbeeld op het gebied van inkoop (zie par. 7.2).

7.1 Wat gaan we gezamenlijk doen?

Basis op het lokale niveau

De gemeenten in Noord-Limburg kiezen er voor om de basis voor de organisatie van de jeugdzorg op het lokale niveau, zoveel mogelijk dicht bij burgers, te leggen. Daar moet immers samen met inwoners, verenigingen en professionals in onze basisvoorzieningen het fundament gelegd worden voor een andere werkwijze. Een werkwijze die de regie bij onze inwoners houdt, die de eigen kracht van gezinnen versterkt,

die het sociale netwerk betreft, die ruimte geeft aan professionals en die advies, ondersteuning en zorg snel en dicht bij gezinnen beschikbaar maakt.

Regionaal samenwerken

Ondanks de keuze om de basis op het lokale niveau te leggen, is het verstandig om onderdelen van de jeugdzorg bovenlokaal op te pakken. Daarbij gaat het dus in eerste instantie om het regionale niveau (Noord-Limburg⁵). Zolang de gemeente lokaal kan sturen op de zorg die ingezet wordt, zowel qua product, kwaliteit als prijs, kan de lokale behoefte ingevuld worden. Uitvoering vindt in principe op lokaal niveau plaats. Echter niet elke zorgsoort kan binnen de gemeentegrenzen worden uitgevoerd. Voor sommige producten is immers een bepaalde schaalgrootte nodig of is het niet haalbaar om dit binnen elke gemeente vorm te geven (bijvoorbeeld crisisbedden). Regionaal wordt met name samengewerkt op het terrein van visie en beleid, kennisuitwisseling, inkoop, werkwijzen, informatievoorziening, verantwoording en monitoring.

Landelijke functies

Tot slot zijn er nog zeer specifieke functies die landelijk vormgegeven worden. Hierover heeft de VNG op landelijk niveau afspraken gemaakt. De volgende criteria zijn hierbij gehanteerd:

1. Het aantal cliënten is zodanig klein dat het per regio van gemeenten moeilijk is om daarvoor een goed aanbod te contracteren waardoor er risico's ontstaan om cliënten goed te bedienen;
2. Ordening van het aanbod: het aanbod is zodanig gespreid over het land en klein in omvang dat de decentralisatie er toe kan leiden dat er extra hoge transactiekosten en/of administratieve lasten ontstaan;
3. (Zorg)inhoud van het aanbod: de inhoud van het aanbod is zodanig specialistisch dat de kans op het organiseren van een substituut op lokaal niveau moeilijk zal zijn en de drempel voor een aanbieder, om dit als nieuwe dienst aan te gaan bieden, hoog is.

Landelijk wordt gewerkt aan het bepalen van de omvang en organisatie van deze functies.

In tabel 3 is bij elke jeugdzorgtaak aangegeven welke schaalgrootte de voorkeur heeft.

Tabel 3: onderscheid lokaal, regionaal, bovenregionaal en landelijk

Taak	Schaalgrootte	Onderbouwing
Preventie en signalering	Lokaal	Betreft basisvoorzieningen. Algemeen toegankelijk, laagdrempelig, bereikbaarheid dicht bij het kind/gezin. Verweven met de lokale infrastructuur. Lokaal werkende professionals.
(Generalistische) gezinsondersteuning via ambulante hulp	Lokaal	Aansluiting op de lokale infrastructuur. Expertise sociale omgeving en professionals basisvoorzieningen benutten. Deskundigheid vaak lokaal beschikbaar.
Specialistische ambulante ondersteuning	Regionaal	Aantallen beperkt, ook multi-problematiek. Kennis minder vaak lokaal voorhanden.
Residentiële hulp (24-uurs zorg of voltijd behandeling; gesloten jeugdzorg of zware VB- of GGZ-problematiek)	(Boven)regionaal	Aantallen klein, jongeren uit thuisomgeving. Wel verbinding met lokaal v.w.b. preventie en nazorg. Kwaliteit, continuïteit en beschikbaarheid pleiten voor (boven)regionaal inkopen.
Pleegzorg / (tijdelijke) gezinsvervangning	(Boven)regionaal	Klein aantal. Altijd beschikbare capaciteit nodig (op korte termijn). Wel verbinding met lokaal v.w.b. maatwerk en nazorg. Matching tussen kind en pleegouders belangrijk, dus voldoende breed en diep bestand aan potentiële pleegouders.
Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK)	(Boven)regionaal	Kwaliteit, expertise en beschikbaarheid pleiten voor (boven)regionaal organiseren met goede verbinding

⁵ Onze inwoners richten zich niet alleen op de eigen gemeente en de regio, maar ook op andere regio's zoals Midden-Limburg, Zuidoost Brabant en de regio Nijmegen. Dat betekent dat ook afstemming tussen de regio's nodig is.

		naar lokale structuren. Voor bereikbaarheid en verwijzing is een grotere schaal nodig.
Crisisdienst	(Boven)regionaal	Hoog gekwalificeerd werk met een laag volume. Bereikbaarheid (24/7) pleit voor regionale aanpak. Verbinding met lokaal v.w.b. uitvoering.
Uitvoering jeugdbescherming en jeugdreclassering	(Boven)regionaal	Omvang van de doelgroep is beperkt. Maatregelen worden uitgevoerd door gecertificeerde instellingen die (boven)regionaal zullen werken (kostenefficiëntie).
Vertrouwenspersoon	Regionaal	Onafhankelijkheid belangrijk. Los van gemeenten en jeugdzorgaanbieders. Frequentie inzet en kostenefficiëntie pleiten voor regionale aanpak.
Kindertelefoon	Landelijk	Afspraken VNG
Landelijke specialistische functies	Landelijk	Afspraken VNG

7.2 Hoe gaan we dat doen?

Een regionale, 3D-brede, werkgroep inkoop buigt zich over de invulling van de 'hoe' vraag rond inkoop. Welke varianten zijn er? Wat zijn de voor- en nadelen? Welke processen en plannings horen daarbij? Begin 2014 moet daar duidelijkheid over zijn. Gezamenlijk moet vervolgens bepaald worden welke inkoopvormen het beste passen bij de verschillende vormen van jeugdhulp.

8. Overgangssituatie

Het Rijk heeft samen met IPO en VNG een Transitieplan opgesteld waarin de stappen staan omschreven voor een verantwoorde transitie van de jeugdzorg. Dit Transitieplan gaat ook in op afspraken over continuïteit van zorg voor jeugdigen die al zorg ontvangen, het beperken van de frictiekosten en de infrastructuur om continuïteit te bieden. De afspraken hebben ertoe geleid dat gemeenten in alle regio's een regionaal transitie-arrangement hebben opgesteld in overleg met de bestaande financiers en relevante aanbieders van jeugdzorg. In het derde kwartaal van 2013 is in samenwerking met Midden- en Zuid-Limburg het Regionaal Transitiearrangement Jeugd voor de regio opgesteld. Hierbij is rekening gehouden met de korting die gemeenten opgelegd krijgen door het Rijk in 2015 (4%), de kosten van het zelf organiseren van de jeugdzorg (uitvoeringskosten) en gewenste ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en nieuwe aanbieders. Het transitiearrangement is in oktober 2013 vastgesteld en als bijlage bij dit beleidskader toegevoegd. In het transitiearrangement staan de afspraken beschreven hoe de gemeenten samen met jeugdzorgaanbieders en huidige financiers in 2015 (de benodigde infrastructuur voor) de continuïteit van zorg willen realiseren.

9. Kwaliteitscriteria

In de Jeugdwet zijn bepalingen opgenomen over kwaliteitsregels voor jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen (jeugdbescherming en jeugdreclassering). Deze zijn veel uitgebreider dan waar de gemeente tot nu toe mee te maken had in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (rond opvoed- en opgroei-ondersteuning) of de Wet publieke gezondheid (rond jeugdgezondheidszorg). Dit heeft te maken met de wettelijke verankering van het professionaliseringstraject in de jeugdzorg en met het feit dat met de GGZ een deel van de gezondheidszorg (met de kwaliteitswetgeving die daarbij hoort) binnen het nieuwe jeugdstelsel komt.

De regiogemeenten gaan contracten/subsidie-relaties aan met instellingen voor uitvoering van de nieuwe taken. Contractering vindt plaats nadat is voldaan aan alle toelatingscriteria (van rijksoverheid en de regiogemeenten). Het contract vervalt als niet (langer) aan de criteria wordt voldaan.

Er is een aantal generieke kwaliteitscriteria voor aanbieders en gecertificeerde instellingen, zoals het in bezit zijn van een verklaring omtrent het gedrag en het hanteren van een meldcode en klachtenregeling. Voor specifieke beroepsgroepen gelden aanvullende criteria, bijvoorbeeld over registratie in een beroepsregister en tuchtrecht. De uitvoerders van maatregelen op het gebied van jeugdbescherming en jeugdreclassering moeten bovendien door een landelijk instituut gecertificeerd worden. Ook voor residentiële jeugdzorg (inclusief gesloten jeugdzorg), intensieve ambulante jeugdhulp in gedwongen kader en het Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling zal het rijk naar verwachting in Algemene Maatregelen van Bestuur nadere kwaliteitscriteria uitwerken.

Door de VNG wordt een aantal landelijke thema's omtrent kwaliteit uitgewerkt. Dit zijn inspectie/toezicht, landelijke richtlijnen voor prestatiemeting, kwaliteitsborging en -criteria, normering beroepsgroepen, vertrouwenswerk en klachtrecht. Als regio sluiten we aan bij deze landelijke uitwerking en zullen we de uitkomsten in onze regionale uitwerking meenemen. Ook bezien we welke trajecten op het gebied van kwaliteitsborging we kunnen overnemen van het zorgkantoor en de Provincie Limburg.

10. Welke middelen en hoe in te zetten

Met ingang van 1 januari 2015 wordt het macrobudget voor jeugdzorg overgeheveld naar het gemeentefonds. Daarbij past het rijk een korting toe: € 120 miljoen in 2015 (-4%), € 300 miljoen in 2016 (-10%) en structureel € 450 miljoen vanaf 2017 (-15%). In de meicirculaire 2013 is inzicht gegeven in het historisch gebruik van jeugdzorg in 2012 en daarmee in de middelen voor 2015. De ondergrens van het macrobudget voor jeugdzorg is daarin bepaald op ruim € 3,3 miljard. Daarin is de taakstelling voor 2015 (€ 120 miljoen) al verwerkt. Voor de jaren 2016 en verder wordt een andere verdeelsleutel toegepast. Voor onze regio geeft de decembercirculaire 2013 het volgende beeld.

Gemeente	Jongeren (2013)	Geld (2015)
Beesel	2.741	€ 2.750.271
Bergen	2.570	€ 2.353.995
Gennep	3.478	€ 2.957.521
Horst aan de Maas	8.833	€ 8.184.738
Peel en Maas	8.764	€ 7.062.708
Venlo	18.989	€ 24.332.538
Venray	9.045	€ 9.134.477
Totaal	55.997	€ 56.776.248

Uit: Decemercirculaire 2013

11. Monitoring en verantwoording

De resultaten van het nieuwe beleid ten aanzien van jeugdhulp moeten inzichtelijk zijn. Dit vraagt dat wij ook op een andere manier omgaan met monitoring en verantwoording. Als wij burgers en professionals de ruimte willen geven om passend maatwerk te realiseren voor complexe vraagstukken, moeten wij daar in onze monitoring ook rekening mee houden. Dat betekent dat wij niet moeten monitoren op output (hoeveel gezinnen gezien), maar juist op outcome (hoeveel gezinnen zijn tevreden, hoeveel afname of stabilisatie van de problematiek).

Ook moet de gemeente haar beleid verantwoorden. Ten eerste binnen de gemeente, naar de gemeenteraad toe. Maar ook het Rijk wil weten hoe de gemeenten de jeugdhulpverlening vormgeven. Het is nu nog onduidelijk welke eisen het Rijk daarbij stelt aan de gemeenten. Bij onze eigen verantwoordingsmethodiek houden we met deze eisen rekening. Het is ook van belang dat wij als gemeenten in Noord-Limburg onze monitoring en verantwoording op elkaar afstemmen. Zo kunnen wij onze cijfers met elkaar vergelijken. Dit is vooral van belang voor de zorg die wij regionaal inkopen. Ook kunnen wij, zeker in de eerste periode na 2015, veel van elkaar leren. Dat gaat makkelijker wanneer wij op een uniforme manier de jeugdhulp monitoren. Monitoring is daarom een belangrijk aandachtspunt binnen het nieuwe jeugdstelsel. Dit komt dan ook terug in de jaarlijkse uitvoeringsplannen van gemeenten.

12. Communicatie

Naast lokale communicatie rondom de decentralisatie van de jeugdzorg is er ook een kanaal voor regionale communicatie. De regio voert geen overkoepelende regionale campagne, maar de regionale communicatie is gericht op thema's/speerpunten die regionaal worden opgepakt, zoals dit beleidskader 2015-2018. De vorm van de communicatie wordt daarbij steeds afgestemd op het doel en de doelgroep. Verder is het vooral van belang om, los van een communicatiestrategie, veel aandacht te schenken aan overleg en samenwerking met de partners in het jeugdstelsel. Dit betekent structureel overleg om te informeren, op te halen en gezamenlijk te ontwikkelen om samen stappen te zetten in de beoogde transformatie.

Beoogd resultaat

- Vergroten kennis over veranderingen (waarom?, wat?, wanneer?);
- Positieve houding teweeg brengen, de geesten rijp maken voor de nieuwe situatie;
- Stimuleren eigen verantwoordelijkheid: nieuwe/eigen initiatieven.

Regionale doelgroepen:

1 (Zorg)partners:

- A. Opdrachtgevers/financiers (zorgverzekeraars, zorgkantoor, provincie, onderwijs);
- B. Zorgverleners (lokaal/regionaal, bovenregionaal, provinciaal, landelijk).

2 Cliënten:

- A. Huidige cliënten (cliënten en ouders/verzorgers, cliëntenraden van de diverse zorgverleners);
- B. Potentiële cliënten (jeugd en jongeren (0 – 23 jaar) en hun ouders/verzorgers).

3 Sociale omgeving

Andere jongeren, vertrouwenspersonen, ouders/opvoeders/familie, scholen, verenigingen (sport en cultuur), dorps- en wijkraden en media.

4 Bestuurlijke omgeving

Colleges en gemeenteraden regiogemeenten, andere gemeenten/regio's in Zuid-Nederland, provincie, Rijk.

In regionaal verband is voor de decentralisatie van de jeugdzorg een kernboodschap opgesteld. Deze is opgenomen in bijlage 2.

Bijlage 1 – Afkortingenlijst

1G1P1R	1Gezin1Plan1Regisseur
3-D	3 decentralisaties (AWBZ naar Wmo, Participatiewet en Jeugdzorg)
AMK	Advies en Meldpunt Kindermishandeling
AMHK	Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BJZ	Bureau Jeugdzorg
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CJG	Centrum Jeugd en Gezin
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
IB-er	Intern Begeleider (onderwijs)
IPO	Interprovinciaal Overleg
IVRK	Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
NJI	Nederlands Jeugd Instituut
OTS	Ondertoezichtstelling
PGB	Persoonsgebonden budget
PO	Primair Onderwijs
POH	Praktijkondersteuner (eerste lijn)
RTA	Regionaal Transitiearrangement
SHG	Steunpunt Huiselijk Geweld
TA	Transitiearrangement
VB	Verstandelijke Beperking
VN	Verenigde Naties
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wpg	Wet Publieke Gezondheid
Zvw	Zorgverzekeringswet

Bijlage 2 Kernboodschap communicatie

“ In 2015 zijn gemeenten voortaan verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Gemeenten bereiden zich hier nu al op voor. Uw gemeente ook. Dit doet de gemeente zoveel mogelijk in samenwerking met de andere gemeenten van Noord-Limburg. Uitgangspunt van de regio Noord-Limburg is dat alle kinderen moeten kunnen groeien en hun talenten kunnen ontplooien in een veilige omgeving. Hierin spelen de ouders als eerstverantwoordelijke de belangrijkste rol en daarnaast de school, de naschoolse opvang, de vereniging en de buurt een belangrijke rol. Samen leggen ze een goede basis voor een zelfstandig leven. Mocht dit op de een of andere manier even niet goed gaan, dan moet dit worden gesignaleerd en moet ondersteuning beschikbaar zijn.

De gemeenten in Noord-Limburg werken samen met zorg- en welzijnspartners aan manieren om problemen zo vroeg mogelijk te kunnen signaleren, om daarbij breed te kijken naar het hele gezin en om indien nodig ondersteuning te bieden. Hulp wordt zo dichtbij mogelijk geboden, het liefst thuis. In onze gehele werkwijze staat eigen kracht centraal: eerst kijken wat iemand kan. Niemand afschrijven, maar mensen aanspreken. Lukt dit toch niet, dan zorgen we voor hulp en ondersteuning waar dat nodig is. Daarbij kijken we naar het hele gezin en werken we vanuit het principe 1Gezin, 1Plan, 1Regisseur.

Deze werkwijze vraagt om een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Verantwoordelijkheid nemen voor jezelf en anderen een handje helpen waar mogelijk en nodig. Dat is de uitdaging die ons allen wacht: jongeren, ouders, inwoners, gemeente én professionals. We zullen daar allemaal mee aan de slag moeten met de kennis en kunde die we hebben. Met als doel: een krachtige gemeenschap waarin mensen van allerlei leeftijden kunnen blijven meedoen en worden gewaardeerd om wat ze kunnen. Jeugdzorg, het kan en moet anders. Wij dagen ú en onszelf uit dat te doen.”

Overige bijlagen zijn terug te vinden in een apart bijlagendocument bij dit Beleidskader:

- 3) Kapstok pilot generalisten Noord-Limburg**
- 4) Rapportage Feiten en Cijfers Noord-Limburg**
- 5) Regionaal Transitiearrangement Noord-Limburg incl. addendum**